

Nr 190

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63; givna Stockholms slott den 26 oktober 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 26 oktober 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De medelsbehov utöver gällande riksstat, som bör anmälas för riksdagen vid dess höstsession och som nu kan överblickas, har ansetts böra sammanfattas i en särskild proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63. Denna proposition torde nu få föreläggas riksdagen.

De anslagsäskanden å tilläggsstat, som nu framställes till riksdagen, har tidigare denna dag anmälts. En sammanställning av de beslut om förslag till riksdagen, som Kungl. Maj:t därvid på hemställan av vederbörande föredragande enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet (*bil. 1—8*) fattat, torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Av sammanställningen framgår, att å tilläggsstat I äskas anslag å sam-

1 *Bihang till riksdagens protokoll 1962. 1 saml. Nr 190*

manlagt 24 611 000 kr. å driftbudgeten och 18 086 000 kr. å kapitalbudgeten. Av utgifterna på driftbudgeten hänför sig 2 000 000 kr. till beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m. samt 2 000 000 kr. till utredningar rörande förflyttning av vissa förband från Järvafältet m. m. under försvarsdepartementets huvudtitel, 3 160 000 kr. till bidrag till vissa byggnadsarbeten vid folkhögskolor under ecklesiastikdepartementets huvudtitel samt 15 000 000 kr. till beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m. under civildepartementets huvudtitel. Övriga anslagsäskanden på driftbudgeten avser mindre betydande belopp än de nu nämnda och hänför sig huvudsakligen till jordbruksdepartementets huvudtitel. Anslagen avser vissa merkostnader och andra utgifter, som inte utan betydande olägenheter anses kunna uppskjutas till nästa budgetår eller till senare tidpunkt under innevarande budgetår. — Utgifterna på kapitalbudgeten hänför sig till statens allmänna fastighetsfond och avser huvudsakligen byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm, vid tekniska högskolan i Lund samt vid lantbrukshögskolan.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—8*) fattat beslut.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Sven-Olof Norberg

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 26 oktober 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler härefter under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 samt anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Fjärde huvudtiteln

E. Diverse

[1] 28. Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m. Med hänvisning till vad t. f. chefen för civildepartementet anför vid anmälan denna dag av proposition angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.

[2] 29. Utredningar rörande förflyttning av vissa förband från Järvafältet m. m. Genom beslut den 6 september 1962 uppdrog Kungl. Maj:t åt försvarrets fastighetsnämnd att *dels*, i samråd med chefen för armén, till Kungl. Maj:t avgiva förslag till anskaffning av förläggings- och övningsområden för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente vid flyttning från Järvafältet

till andra förläggingsplatser i Stockholms närhet, dels ock med utgångspunkt i att anläggningarna vid Barkarby flygfält under överblickbar tid skall disponeras för militära ändamål, företaga en översiktlig planering rörande det framtida utnyttjandet av Järvafältet. I detta sammanhang bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för försvarsdepartementet att meddela fastighetsnämnden de närmare anvisningar som kunde erfordras för utredningsarbetets bedrivande. Med stöd av sistnämnda bemyndigande har chefen för försvarsdepartementet den 8 oktober 1962 anmodat fastighetsnämnden att vid fullgörande av sitt förenämnda uppdrag föreslå avgränsning av förläggings- och övningsområden för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente inom vissa närmare angivna områden inom Upplands-Bro kommun i Uppsala län respektive Östertälje kommun i Stockholms län.

Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 12 oktober 1962 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att efter anvisningar av chefen för armén i samråd med försvarets fastighetsnämnd uppgöra förslag till byggnadsprogram för anordnande av kasernetablisement för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente å de förläggingsplatser, som avses i Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 6 september 1962 och chefens för försvarsdepartementet anvisningar till fastighetsnämnden den 8 oktober 1962.

De utredningar, som enligt förenämnda av Kungl. Maj:t lämnade uppdrag skall igångsättas, syftar till att i huvudsak friställa Järvafältet från militär verksamhet för att möjliggöra fältets användning för civil statlig verksamhet samt för bostadsexploatering. Svea livgarde och Svea ingenjörregemente avses skola beredas nya förläggings- och övningsområden. Kostnaderna för förflyttning av dessa förband och andra kostnader som kan uppkomma genom bortflyttning av militär verksamhet från Järvafältet bör läggas utanför den ram som kan komma att fastställas för det militära försvaret. De värden som statsverket kan tillgodogöra sig vid en bortflyttning av den militära verksamheten torde väl uppväga kostnader som förorsakas av flyttningen. Avsikten är att utredningsarbetet såvitt avser i första hand avgränsningen av de nya områdena för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente samt upprättande av byggnadsprogram för nya kasernetablisement skall bedrivas i sådan takt, att proposition i dessa hänseenden skall kunna föreläggas 1963 års riksdag under dess höstsession. För utförande av erforderliga utredningar kommer redan under innevarande budgetår att uppkomma kostnader för utnyttjande av expertis för utförande av markvärderingar, grundundersökningar m. m. inom de nya förläggings- och övningsområdena. Vidare måste såväl arméstaben som fortifikationsförvaltningen snarast tillföras den tillfälliga förstärkning av arbetskraften som erfordras för att möjliggöra att ifrågavarande utredningsarbete kan bedrivas med tillräcklig skyndsamhet utan att andra viktiga arbetsuppgifter behöver eftersättas. Kostnader kan vidare uppkomma för sådana utredningar rörande Järvafältets utnyttjande m. m. som bör bekostas av statsmedel. På det preliminära stadium utredningsarbetet ännu befinner sig är det svårt att närmare angiva till vilket belopp kostnaderna under innevarande budgetår kommer att upp-

gå men för att kunna bedriva utredningsarbetet med all möjlig skyndsamhet räknar jag med att ett belopp av 2 000 000 kr. kan bli erforderligt. Ifrågavarande belopp bör ställas till förfogande å tilläggsstat för innevarande budgetår. Jag förutsätter att det får ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa omfattningen av den behövliga personalförstärkningen vid arméstaben och fortifikationsförvaltningen samt besluta om grunderna för avlönande av personalen i fråga.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Utredningar rörande förflyttning av vissa förband från Järvafältet m. m. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Berndt Bodin

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 26 oktober 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärende angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 samt anför därvid följande.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

[1] 4. Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna. För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett investeringsanslag av 5 100 000 kr.

Vid behandlingen av ovannämnda anslag för innevarande budgetår anförde min företrädare i ämbetet (1962 års statsverksproposition, bil. 7 s. 265), att ett antal av byggnadsstyrelsen i dess förslag till investeringsplan upptagna förslag till nybyggnader finge övervägas vid prövningen av anslagen till ungdomsvårdsskolorna för budgetåret 1963/64 och därefter. De ifrågavarande företagen borde därför utgå ur planen. Samtidigt uttalades dock, att vissa av dem efter Kungl. Maj:ts prövning torde kunna komma i fråga som beredskapsarbeten, om arbetsmarknadsläget skulle ge anledning därtill. Riksdagen gjorde ingen erinran mot detta uttalande.

Arbetsmarknadsstyrelsen har sedermera hemställt, att — för främjande av sysselsättningen under vintern 1962/63 — åtgärder måtte vidtagas för påbörjande av bl. a. ett antal av de här avsedda arbetena vid ungdomsvårdsskolorna. Med anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t den 5 juli 1962 åt byggnadsstyrelsen att låta vid Folåsa skolhem uppföra en skolbyggnad jäm-

te yttre ledningar samt vid Broby skolhem en skolbyggnad, allt i enlighet med för riksdagen tidigare redovisade förslag och till en högsta sammanlagd kostnad av 525 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Samtidigt föreskrevs, att kostnaderna för arbetena skulle bestridas förskottsvis från reservationsanslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder.

Kostnaderna för de nämnda byggnadsföretagen bör slutligt falla på förevarande investeringsanslag. Erforderliga medel för ändamålet bör därför anvisas på tilläggsstat. Motsvarande belopp bör tillgodoföras anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 525 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Berit Sandqvist-Örnberg

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 26 oktober 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler härefter under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärende angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 samt anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Sjätte huvudtiteln

I. Diverse

[1] 4. Bidrag till viss busstrafik m. m. Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 2 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Principerna för bidragsgivningen har närmare angivits i propositionen nr 98 till 1961 års riksdag (SBevU 1; Rskr. 292). Enligt statsmakternas beslut skulle statsbidrag under vissa angivna förutsättningar kunna utgå till den som under år 1961 med vederbörligt tillstånd på landsbygden varaktigt drev linjetrafik för personbefordran med motorfordon. För ändamålet anvisades ett anslag om 2 000 000 kr. Bestämmelserna för bidragsgivningen utformades i syfte att möjliggöra upprätthållandet av viss mindre lönsam landsbygdstrafik (SFS 1961: 149).

I årets statsverksproposition (Bil. 8, p. 60) förordades att stöd lämnades ifrågavarande trafik också för år 1962 på väsentligen samma sätt och vill-

kor som för år 1961. I anslutning härtill föreslås, att ett oförändrat anslag om 2 000 000 kr. skulle anvisas för budgetåret 1962/63. Riksdagen biföll förslaget (SU 76; Rskr. 196). I kungörelsen den 18 maj 1962 (nr 165) om statsbidrag till viss linjetrafik på landsbygden har närmare bestämmelser meddelats för bidragsgivningen för år 1962. Statens biltrafiknämnd, som beviljar bidragen, har meddelat anvisningar för kungörelsens tillämpning. Enligt kungörelsen skall bl. a. ansökan om statsbidrag för år 1962 ha insänts senast den 1 september 1962 till den länsstyrelse, som har att godkänna fordon för användning i trafiken.

Statens biltrafiknämnd (skr. 13/9 1962) har hemställt, att ett tilläggsanslag om 1 000 000 kr. ställes till nämndens förfogande för utbetalning av bidrag för år 1962.

Biltrafiknämnden har från länsstyrelserna infordrat uppgifter angående antalet den 1 september 1962 inkomna ansökningar om statsbidrag för innevarande år samt summan av redovisade underskott för stödberättigade busslinjer. Antalet ansökningar, som år 1961 uppgick till 302, har i år ökat till 333, d. v. s. med tio procent. Ytterligare ett mindre antal ansökningar kan enligt nämnden beräknas inkomma. Ökningen av antalet ansökningar hänför sig i huvudsak till norrlandslänen och till Södermanlands län.

De redovisade underskotten å stödberättigade linjer uppvisar en betydande ökning från föregående år eller från ca 6,3 milj. kr. till närmare 9,9 milj. kr.

Biltrafiknämnden — som i *petita* för budgetåret 1963/64 förutsatt, att högsta bidrag per vagnmil stödberättigat trafikarbete under år 1963 skall ökas till tre kr. från nuvarande två kr. — anser att det för innevarande budgetår anvisade beloppet även vid oförändrade principer för bidragsverksamheten blir otillräckligt för en bidragsgivning i enlighet med statsmakternas syfte. Nämnden bedömer behovet av ytterligare medel till 1 milj. kr.

Departementschefen

Enligt vad jag inhämtat från statens biltrafiknämnd uppgick de för 1961 års trafik av länsstyrelserna tillstyrkta bidragen till sammanlagt 2 141 510 kr. Med hänsyn till att anslaget uppgick till 2 milj. kr. och att från detta skulle bestridas även kostnaderna för administrationen av bidragssystemet blev en mindre jämkning av de stödberättigade underskotten nödvändig. Den slutliga fördelningen av bidragsmedlen medgav täckning av inemot 90 % av de tillstyrkta bidragen för den stödberättigade trafiken. Syftet med bidragsgivningen torde i allt väsentligt ha nåtts.

I årets statsverksproposition anförde jag vid behandlingen av förevarande anslag, att kostnaderna för den kollektiva trafiken under år 1961 icke minskat utan snarare ökat ytterligare, samtidigt som trafikunderlaget torde ha undergått en fortsatt reduktion. Jag ansåg det därför fullt befogat att stöd lämnades ifrågavarande trafik också för år 1962 och beräknade ett oförändrat anslag av 2 milj. kr. härför.

Av biltrafiknämndens förevarande framställning framgår, att summan av redovisade underskott å stödberättigade linjer ökat i avsevärt större utsträckning än man tidigare kunnat förutse. Samtidigt har antalet ansökningar om bidrag stigit. I likhet med nämnden anser jag därför det för innevarande budgetår anvisade beloppet otillräckligt för att syftet med bidragsgivningen skall kunna uppnås. Enligt vad jag inhämtat från nämnden torde länsstyrelserna komma att tillstyrka bidrag om sammanlagt 2,8 milj. kr. Med hänsyn till den ytterligare granskning som ansökningarna kommer att undergå hos nämnden anser jag ett belopp av 2,7 milj. kr. kunna vara tillfyllest för bidragsgivningen för år 1962. Jag föreslår sålunda att på tilläggsstat för innevarande budgetår anvisas 700 000 kr. för ändamålet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till viss busstrafik m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 700 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Ulf Weland

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 26 oktober 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 samt anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Sjunde huvudtiteln

E. Diverse

[1] 9. Kampanj för allmänt lönsparande. Från och med innevarande år pågår ett med statsmedel understött allmänt lönsparande. För ungdom har ett sådant lönsparande förekommit sedan år 1950. Efter förslag i propositionen nr 200 år 1961 har riksdagen till kampanj för allmänt lönsparande anvisat ett reservationsanslag av 600 000 kr. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1961/62. Vidare har å riksstaten för innevarande budgetår under fjortonde huvudtiteln anvisats ett förslagsanslag av 1 000 000 kr. till vinstutlottning i samband med allmänt lönsparande. Den första vinstutlottningen skall äga rum i början av år 1963.

Det allmänna lönsparandet avser att för de ålderskategorier som inte kan delta i ungdomens lönsparande öppna en sparform efter i huvudsak samma riktlinjer som detta. Ungdomens lönsparande kvarstår därför i princip oförändrat. Det allmänna lönsparandet vänder sig i första hand till löntagarna, men även andra grupper kan delta. Allmänt lönsparande kan anord-

nas efter överenskommelse mellan arbetsgivare och anställda samt en bank. Med bank avses i detta sammanhang postsparbanken, sparbanker, affärsbanker, centralkassor för jordbrukskredit, Kooperativa förbundets sparkassa samt Hyresgästernas sparkasse- och byggnadsföreningars riksförbund u. p. a. (HSB). Lönsparande kan dock anordnas även efter direkt överenskommelse mellan en enskild person och en bank. Sparandet sker genom regelbundna insättningar på ett för deltagaren upplagt lönsparkonto. Anslutning till allmänna lönsparandet kan erhållas tidigast under det kalenderår, varunder vederbörande uppnår 26 års ålder. Yngre personer kan, som framgått av det föregående, ansluta sig till ungdomens lönsparande. Insättningarna på lönsparkonto sker antingen genom arbetsgivarens försorg i form av löneavdrag eller genom direkt insättning på kontot. Vid löneavdrag är lägsta sparbeloppet 50 kr. för månadsavlönade, 12 kr. för veckoavlönade och 25 kr. för 14-dagarsavlönade. För lönsparare, som inte har löneavdrag, är lägsta sparbeloppet 150 kr. per kvartal. För de insatta medlen tillämpas högsta i affärs- och sparbanker gällande inlåningsränta.

Som förutsättning för att få delta i vinstutlottning i samband med det allmänna lönsparandet gäller för lönsparare med löneavdrag, att han under minst sju månader under närmast föregående kalenderår (kvalifikationsåret) gjort överenskomna insättningar på lönsparkontot, och för lönsparare utan löneavdrag, att han under kvalifikationsåret gjort minst tre kvartalsinsättningar på sitt lönsparkonto. För båda grupperna gäller dessutom, att lönspararen under kvalifikationsåret skall ha ökat sin behållning på kontot med minst 500 kr. utöver ränta. Den årliga vinstsumman för utlottningen beräknas på grundval av nettoökningen under närmast föregående år på samtliga lönsparkonton. Vinstsumman utgör 1/2 procent av denna nettoökning. Utlottningarna handhas av riksgäldskontoret.

För att stimulera till allmänt lönsparande bedrevs i början av detta år en omfattande kampanj. Ledningen för denna kampanj har omhänderhaft av en kommitté med representanter för statsmakterna, arbetsmarknadens parter och sparinstitutet. Kampanjen har skett genom annonsering i dags-, fack- och organisationspress, genom affischer och liknande reklammaterial samt genom centralt bedriven upplysningsverksamhet. För verksamheten har i runt tal disponerats 530 000 kr. av det anvisade reservationsanslaget å 600 000 kr. Härtill kommer den propagandaverksamhet som bedrivits av sparinstitutet själva. Deras kostnader härför har uppskattats till i runt tal 2 milj. kr.

Det totala antalet lönsparkonton uppgick den 30 juni 1962 till ca 335 000. Detta antal fördelade sig i huvudsak enligt följande på de olika kreditinstitutet, nämligen 133 139 i sparbankerna, 123 000 i affärsbankerna, 71 000 i postsparbanken, 5 808 i centralkassorna för jordbrukskredit, 1 510 hos Kooperativa förbundet och 150 hos HSB. Några uppgifter om det totala sparbeloppet på kontona under året kan ännu inte redovisas. Utgår man emellertid från att det totala antalet konton kommer att öka till ca 350 000 vid årets slut och från att behållningen å dessa konton uppnår minimibe-

loppet, 500 kr., skulle det totala sparbeloppet för år 1962 bli omkring 175 milj. kr. En stickprovsundersökning, som gjorts beträffande ett antal kon- ton, tyder dock på att detta belopp kan komma att väsentligt överstigas.

Enligt kommittén för allmänna lönsparandet kan resultatet av verksam- heten betraktas som gott. Kommittén har ansett, att det uppnådda resul- tatet av lönsparandet motiverar en understödjande propagandakampanj även under år 1963.

Departementschefen

Åtgärder som kan stimulera det personliga sparandet är enligt min me- ning högst angelägna. En åtgärd i detta syfte är det allmänna lönsparandet. Inte minst betydelsefullt är att lönsparandet lägger grunden till ett regel- bundet sparande. Det är ännu inte möjligt att bedöma resultatet av årets lönsparande. Inte heller går det att med bestämdhet ange, hur stor del av lönsparandet som utgör verkligt nysparande. De erfarenheter som redo- visats såväl av kommittén för allmänna lönsparandet som av de olika spar- instituten tyder dock på att resultatet av lönsparandet kan betecknas som gott. Jag finner det därför angeläget, att det allmänna lönsparandet även under nästa år kan stödjas av en centralt ledd propagandakampanj. För ändamålet torde på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår böra anvisas 300 000 kr. Jag förutsätter, att de medel som kvarstår från årets kampanj även kan disponeras för nästa års verksamhet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kampanj för allmänt lönsparande* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservations- anslag av 300 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av stats- rådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:
Sven-Olof Norberg

ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 26 oktober 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, anmäler här- efter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärenden angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 samt anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Åttonde huvudtiteln

D. Skolväsendet

[1] 65. Bidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet. I propositionen 1962: 54 (s. 565 och 615) har för budgetåret 1962/63 investeringsramen för det allmänna skolväsendets del beräknats till 350 000 000 kr., fördelad med 270 000 000 kr. för permanenta och 80 000 000 kr. för provisoriska skollokaler. Med utgångspunkt i denna investeringsram har anslagsbehovet för samma budgetår beräknats till 102 000 000 kr., vilket belopp i riksstaten upptagits under förslagsanslaget Bidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet.

I nämnda proposition 1962: 54 (s. 618 ff) redovisades ett från januari detta år tillämpat nytt förfarande vid handläggningen i vissa fall hos Kungl. Maj:t av statsbidragsärenden rörande skolbyggnadsföretag, vilket syftar till att ett ökat antal byggnadsföretag skall kunna påbörjas vid från arbetsmarknadssynpunkt lämplig tidpunkt under året. Enligt detta nya förfarande meddelades av Kungl. Maj:t under vintern och våren 1962 förhandsbeslut om statsbidrag till byggnadsföretag för permanenta skolanläggningar inom det allmänna skolväsendet i en omfattning, motsvarande en byggnadskostnad

av omkring 125 000 000 kr. att belasta 1962/63 års investeringsram. Sedermera har dessa förhandsbeslut fullföljts genom slutliga beslut om statsbidragens storlek.

Vid övervägandena inom ecklesiastikdepartementet i samarbete med skolöverstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen om dispositionen i övrigt av 1962/63 års investeringsram för byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet framkom redan under våren 1962, att det med hänsyn till det väntade sysselsättningsläget under den kommande hösten och vintern vore angeläget att, utöver de byggnadsföretag som kunde inrymmas inom den för permanenta anläggningar avsedda investeringsramen av 270 000 000 kr., be-
reda utrymme för ytterligare byggnadsföretag av permanent karaktär.

Med anledning härav har dispositioner vidtagits för att inom en extra investeringsram taga upp ett 60-tal byggnadsföretag på sådana orter, där arbetsmarknadsrådet motiverar särskilda åtgärder. De sålunda uttagna byggnadsföretagen har givetvis varit sådana, som även från skolväsendets synpunkt har en hög angelägenhetsgrad. En riktpunkt vid urvalet har vidare varit, att förberedelsearbetet framskridit så långt, att byggnadsarbetet skulle kunna igångsättas före den 1 oktober 1962, i vissa fall dock något senare under året, samt att byggnadsarbetet i huvudsak skulle kunna slutföras under innevarande vintersäsong.

Av den ordinarie investeringsramen om 270 000 000 kr. för permanenta skolanläggningar inom det allmänna skolväsendet budgetåret 1962/63 hade per den 5 oktober genom beslut om statsbidrag disponerats ett belopp av i avrundat tal 180 000 000 kr. Återstoden beräknas bli ianspråktagen genom beslut huvudsakligen under loppet av fjärde kvartalet 1962. Härutöver hade vid nyss angivna tidpunkt inom nämnda extra ram disponerats omkring 31 300 000 kr. I ytterligare ett mindre antal fall av de av arbetsmarknadsskäl utvalda byggnadsföretagen hade vid denna tidpunkt beslut om statsbidrag ännu inte meddelats. När även kostnaderna för dessa företag medräknas, får extraramen — med viss reservation för den justering av beloppen, som kan framkomma vid ärendenas slutliga behandling — en omfattning av omkring 40 000 000 kr.

Det totala medelsbehovet för statsbidrag till byggnadsföretagen inom denna extra ram kan beräknas till 14 400 000 kr. Då det här i det stora flertalet fall är fråga om byggnadsföretag av en så begränsad omfattning, att de kan väntas bli helt genomförda under loppet av innevarande budgetår, synes det realistiskt att i detta sammanhang, med en viss avvikelse från eljest tillämpade beräkningsnormer, utgå ifrån att statsbidragsutbetalningarna kommer att i sin helhet verkställas under budgetåren 1962/63 och 1963/64. För innevarande budgetår kan för ändamålet beräknas ett belopp av 10 800 000 kr., varmed det i riksstaten uppförda beloppet under förslagsanslaget Bidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet sålunda beräknas behöva överskridas. Återstående belopp, 3 600 000 kr., bör inräknas i det för nästa budgetår erforderliga anslagsbeloppet.

De med hänsyn till arbetsmarknadsrådet vidtagna dispositionerna föranleder för det allmänna skolväsendets vidkommande inte något äskande om

medel på tilläggsstat, men har ansetts lämpligen böra i detta sammanhang bringas till riksdagens kännedom.

I anslutning till vad här anförts om byggnadsverksamheten för det allmänna skolväsendet vill jag också anmäla, att överstyrelsen för yrkesutbildning i skrivelse till Kungl. Maj:t av den 15 augusti 1962 ifrågasatt om inte för yrkesskolväsendets del borde övervägas en av arbetsmarknadsrådet föranledd ökning av investeringsramen. De hittills genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg genomförda undersökningarna rörande aktuella byggnadsföretag för yrkesskolor, som inte redan planerats ingå i den ordinarie investeringsramen, har dock inte givit sådant resultat, att någon extra ram bör ifrågakomma.

Jag vill till sist framhålla, att vad här anförts om investeringsramarnas omfattning givetvis inte avses innebära någon inskränkning i den Kungl. Maj:t tillerkända rätten att företaga av omständigheterna påkallade jämkningar i fördelningen av investeringsramarna såväl mellan det allmänna skolväsendet och yrkesskolväsendet som mellan permanenta och provisoriska anläggningar. Jag föreslår sålunda, att Kungl. Maj:t nu icke vidtar annan åtgärd i ärendet, än att Kungl. Maj:t föreskriver att vad jag anfört skall anmälas för riksdagen genom att utdrag av detta protokoll fogas vid den i dag beslutade propositionen angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63.

[2] 70. **Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor.** För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

Liksom nyss redovisats rörande byggnadsverksamheten för det allmänna skolväsendet har även i fråga om folkhögskolorna övervägts en ökning av byggnadsverksamheten med hänsyn till sysselsättningsläget. Efter framställning av arbetsmarknadsstyrelsen den 11 maj 1962 har, utöver de byggnadsföretag som inrymmer i det beviljade reservationsanslaget, av Kungl. Maj:t genom beslut den 6 och den 14 september i år medgivits statsbidrag till byggnadsföretag vid tre folkhögskolor till ett sammanlagt belopp av högst 3 159 600 kr. Härvid har föreskrivits, att medel till statsbidrag förskottsvis skall utgå ur det under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder; medlen skall av arbetsmarknadsstyrelsen på rekvisition utbetalas till skolöverstyrelsen.

För en slutlig reglering av kostnaderna för statsbidrag till de nämnda tre byggnadsföretagen vill jag föreslå, att på tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår upptages ett reservationsanslag, som bör avrundas till 3 160 000 kr. I den utsträckning medel från arbetsmarknadsstyrelsens sida hunnit överföras till skolöverstyrelsen, innan tilläggsstatsanslag ställts till förfogande, skall återföring ske till det anslag under femte huvudtiteln, varifrån medel förskottsvis utgått.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 3 160 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

[3] 17. Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm

1. *Byggnadsarbeten*. I riksstaten för innevarande budgetår har upptagits ett investeringsanslag till byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm av 5 264 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1962 hemställt bl. a. om medelsanvisning på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 till byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm. Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Nybyggnad för botanisk institution

För ifrågavarande nybyggnad utarbetade byggnadsstyrelsen ursprungligen två alternativa projekt (alt. I och II). Med anledning av statsmakternas beslut år 1959 (prop. 1959:106) att anläggningen skulle dimensioneras för en årlig intagning av 60—75 elever, såvitt gällde två betyg, samt med hänsyn till lokalbehov för två professurer, utarbetade styrelsen sedermera två nya alternativ (alt. III och IV). Alternativ III är dimensionerat för en årlig intagning av 75 tvåbetygsstuderande. I byggnaden avses enligt detta alternativ inrymmas institutionerna för morfologisk botanik och för fysiologisk botanik jämte gemensamma undervisningslokaler. I alternativet ingår även utrymmen för studiesamlingar och preparat, ett studiebibliotek och ett lunchrum. Alternativet har kostnadsberäknats till ca 7 100 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1959. I alternativ IV, i vilket undervisningsavdelningen bibehållits med samma kapacitet som i alternativ III, har övriga lokaler inskränkts i ungefärligen samma grad inbördes. Lunchlokalen har dock helt utgått i detta alternativ. Kostnaderna för alternativ IV uppskattas till ca 6 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1959.

Genom beslut den 23 september 1960 godkände Kungl. Maj:t ett byggnadsföretag inom en kostnadsram av storleksordningen 6 000 000 kr., räknat enligt prisläget den 1 juli 1959. En av rektorsämbetet vid universitetet i Stockholm ingiven framställning angående godkännande av ett byggnadsprogram inom en kostnadsram av ca 7 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1959 avslogs av Kungl. Maj:t den 25 november 1960.

Till grund för äskande av medel av riksdagen för ifrågavarande nybyggnad har sålunda legat ett byggnadsprogram, kostnadsuppskattat till storleksordningen 6 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1959.

I skrivelse den 9 juli 1962 samt i en kompletterande promemoria av den 20 augusti 1962 har byggnadsstyrelsen redovisat en på bygghandlingar grundad kostnadsberäkning av förevarande byggnadsföretag. Av skrivelsen och promemorian inhämtas bl. a. följande.

Enligt en på anbud grundad kostnadsberäkning uppgår kostnadsramen för ifrågavarande nybyggnad till 7 400 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. Den tidigare på skissritningar grundade kostnadsuppskattningen på 6 000 000 kr. hänförde sig till prisläget den 1 juli 1959. Omräknat till prisläget per den 1 juli 1962 uppgår denna kostnadsuppskattning till 6 850 000 kr. Kostnadsökningen — bortsett från den automatiska — kan sålunda beräknas till 550 000 kr. Denna fördelar sig enligt följande.

	Kronor
1. Broarbeten	240 000
2. Frilandsanläggningar	100 000
3. Sprängningsarbeten, utvändiga ledningar	50 000
4. Personhiss	60 000
5. Volymökning för institutionsbyggnaden	100 000
	Summa 550 000

1. Det område vid Lilla Frescati, där den nya botaniska institutionen skall uppföras, hade som enda förbindelse med det allmänna vägnätet (Norrtäljevägen) en mindre biväg med broförbindelse över Roslagsbanan. Denna bro tillät ett maximalt axeltryck av endast 3,0 ton, vilket medgav enbart personbilstrafik. För att överhuvudtaget möjliggöra byggnadsarbetet på den tilltänkta platsen måste således behovet av trafik för högre axeltryck tillgodoses. — Vid tiden för kostnadsuppskattningen (1960) bedömdes möjligheterna goda att medelst relativt enkla förstärkningar ändra bron till att medgiva nödvändig trafik. Kostnaden för dessa åtgärder uppskattades till ca 55 000 kr. Det fortsatta utrednings- och projekteringsarbetet visade emellertid, att den befintliga brons grundläggning var sådan, att det var gynnsammare att bygga en helt ny bro. Brobyggnaden var nödvändig för att möjliggöra uppförandet av själva institutionsbyggnaden och har därför redan utförts. Kostnadsökningen för bron och därmed sammanhängande arbeten blev ca 240 000 kr.

2. Kostnadsuppskattningen för frilandsanläggningarna (odlingsbänkar och redskapsskjul) uppgick 1960 till ca 50 000 kr. Sedan arbetet med frilandsanläggningarna påbörjats hemställde ämnesföreträdaren till byggnadsstyrelsen om en komplettering av bevattningsanläggningen. Denna komplettering var enligt hans mening oundgänglig för att frilandsanläggningarna skulle kunna användas för sitt avsedda ändamål. Byggnadsstyrelsen ansåg sig inte kunna avvisa det framförda kravet. Bl. a. såsom en följd härav blev kostnadsökningen för frilandsanläggningarna ca 100 000 kr.

3. Kostnadsuppskattningen för sprängning och schaktning samt arbeten för utvändiga vatten- och avloppsledningar uppgick 1960 till ca 290 000 kr. Dessa arbeten är nu utförda. Vid det fortsatta projekteringsarbetet visade det sig nödvändigt att gräva ut en större kulvertvåning under huset än vad som var planerat. Härav följde en ökning av kostnaderna för sprängning och schaktning med ca 50 000 kr.

4. Ursprungligen ingick i nybyggnaden två personhissar. Den ena av dessa hissar hade borttagits i det förslag, som uppskattades till ca 6 000 000 kr. Emellertid har företrädare för universitetet sedermera utverkat, att även den andra hissen medtages i byggnaden. Ökningen av kostnaderna på grund härav kan uppskattas till ca 60 000 kr.

5. Institutionsbyggnadens volym har ökat jämfört med vid kostnadsuppskattningen 1960 med cirka 2 800 m³. Huvuddelen av denna volymök-

ning beror på att det vid projekteringsarbetet visat sig nödvändigt att under vissa delar av byggnadskroppen gräva ut en kulvertvåning samt att utanför huset under mark tillskapa ett förråd för krisbränsle. Vidare har utrymmet på vinden för ventilation visat sig behöva väsentligen utökas. Den kostnadsökning, som beror av volymökningen, är inte möjlig att exakt ange men torde kunna uppskattas till ca 100 000 kr.

Nybyggnad i kv. Mimer

Med skrivelse den 18 juni 1962 har byggnadsstyrelsen redovisat skissritningar för en nybyggnad i kvarteret Mimer för universitetet i Stockholm. Av skrivelsen inhämtas bl. a. följande.

Universitetets i Stockholm lokaler i innerstaden är för närvarande inrymda i dels sex olika fastigheter, som ägs av staten, dels i tre av staten ägda byggnader belägna på tomträttsmark. Dessutom förhyres för universitetet lokaler på ett 40-tal ställen. I samband med universitetets successiva utflyttning till Frescati kommer dessa lokaler efter hand att kunna friställas för annan statlig verksamhet. I första hand torde därvid efterfrågan på kontorslokaler göra sig gällande. De av universitetet disponerade lokalerna torde också utan alltför omfattande arbeten kunna omställas till dylika lokaler. Friställande av innerstadslokalerna torde i bästa fall vara slutförd under budgetåret 1972/73. Någon större effekt beträffande det utflyttade studentantalet kan inte nås förrän tidigast under budgetåret 1968/69. Tillströmningen av studenter till universitetet ökar emellertid för varje läsår. Belastningen på universitetets innerstadslokaler kommer härigenom under den närmaste 6-årsperioden att väsentligt öka. Det blir därför nödvändigt att under denna period tillföra universitetet ytterligare lokaler i innerstaden. I sammanhanget bör också beaktas, att, när nybyggnaderna för botanik och kemi i Frescati färdigställts, intagningskapaciteten i dessa ämnen kommer att kunna ökas. Detta medför krav på intagningsökningar i angränsande ämnen. En examen bör nämligen kunna kombineras på det ur samhällets och den studerandes synpunkt bästa sättet. Gjorda utredningar tyder på att lokaler kan ställas till förfogande för sådana angränsande ämnen, om lokaler erhålles för vissa omflyttningar av icke-laborativa ämnen. Att tillgodose universitetets lokalbehov genom förhyrningar i innerstaden torde vara i stort sett ogenomförbart. Lokalskaffning genom provisoriska lokaler är givetvis tänkbar. Den mark, som universitetet disponerar i innerstaden, är emellertid otillräcklig. En påskyndad projektering av nybyggnader i Frescati eller uppförande av provisoriska lokaler där är enligt styrelsens uppfattning icke heller en framkomlig väg, då avvecklingen av den hittillsvarande verksamheten på området och planläggningen av detsamma knappast kan förenas med tillgodoseande av universitetets omedelbara behov. Mot bakgrunden av dels nämnda förhållande, dels det av styrelsen i andra sammanhang redovisade behovet av kontorslokaler för statliga verk och institutioner synes universitetets tillfälliga lokalbehov i innerstaden under de närmaste åren lämpligen böra tillgodoses genom permanenta nybyggnader av sådan utformning, att de utan eller med ett minimum av ändringar kan nyttiggöras såsom kontorslokaler efter utflyttningen av universitetet till Frescati.

Möjligheter till nybyggnader i innerstaden på statlig mark föreligger dels i kvarteret Kungsstenen (spökslottsparken) utefter Rådmanngatan, dels utefter Hagagatan i anslutning till fysiska institutionen i kvarteret Mimer. Av

stadsplanetekniska skäl bör den sistnämnda platsen i första hand komma i fråga.

Ett maximalt utnyttjande av byggnadsrätten på sistnämnda område — tomt nr 5 i kvarteret Mimer — medger i runt tal en nettovåningsyta av 3 550 m². Kostnaden för nybyggnaden — inkl. projekteringskostnaden — uppskattar styrelsen till 6 000 000 kr.

Genom beslut den 28 juni 1962 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utföra en nybyggnad på tomten nr 5 i kvarteret Mimer inom en kostnadsram av högst 6 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Kostnaden för nybyggnaden skulle förskottsvis bestridas från det under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder.

Med skrivelse den 30 augusti 1962 har byggnadsstyrelsen redovisat hur ifrågavarande nybyggnad avses skola disponeras. I bottenvåningen avses socialvetenskapliga biblioteket skola inrymmas, i våning 1 undervisningslokaler, i våning 2 tjänsterum för socialinstitutet och för ämnet nationalekonomi, i våning 3 tjänsterum för ämnena statistik och matematisk statistik, i våning 4 övningslaboratorium för undervisningen i ämnet fysik och i våning 5 dels ytterligare tjänsterum för förutnämnda ämnen, dels en lunchservering för ca 75 samtidigt spisande personer. Genom att i nybyggnaden inrymma ett övningslaboratorium för fysik skapas enligt styrelsen förutsättningar för ökad intagning i ämnet fysik från och med höstterminen 1963 från 80 till 120 tvåbetygsstuderande. Möjligheterna att öka intagningen av studerande för ett betyg kommer även att förbättras.

I förutnämnda skrivelse har styrelsen även lämnat en redogörelse för universitetets lokalproblem i innerstaden. Av redogörelsen inhämtas bl. a. följande.

Psykologiska institutionen i kvarteret Vega har för närvarande möjlighet att bland ca 200 sökande ta emot 40 studerande per termin. För att öka intagningskapaciteten till 72 nybörjare per termin erfordras, att institutionen tillföres huvuddelen av de lokaler som nu disponeras av pedagogiska och statistiska institutionerna. Byggnadsstyrelsen har därför, i samband med att lokaler i en kontorsbyggnad vid Ynglingagatan — kvarteret Getingen nr 13 — förhyrts i andra hand fr. o. m. vårterminen 1963 med successiv avflyttning under perioden 1964—66, berett *pedagogiska institutionen* utrymme där till åtminstone den 31 december 1966. Dessutom har i dessa lokaler provisoriskt inrymts *institutionen för klassisk fornkunskap och antikens historia* samt *filosofiska och tyska institutionerna*. Lokalerna inrymmer även tjänsterum för lärare och forskare vid institutionen för nordiska språk samt litteraturhistoriska och matematiska institutionerna. *Statistiska institutionen* — nu i kvarteret Vega — avses, trots att institutionen under senare år redan flyttat fyra gånger, att beredas nya lokaler i nybyggnaden i kvarteret Mimer. Universitetsutredningen underströk i sitt sjätte betänkande vikten av att ämnet *zoologi* erhöll en utvidgad utbildningskapacitet från ca 45 till ca 75 studerande per läsår mycket snart efter det att den nya botaniska institutionen tagits i bruk. Den botaniska institutionen beräknas bli färdigställd under våren 1964. — Även om vare sig zootomiska institutionens byggnad i kvarteret Vega eller byggnaden för *Wenner-Grens institut för experimentell biologi, fysiologisk kemi och ämnesomsättningsforskning* i kvarteret Mimer

icke ens vid nuvarande intagningskapacitet och med nuvarande forskningsvolym erbjuder tillräckliga och goda lokaler, torde det dock vara motiverat att söka tillgodose kravet på att de olika ämnenas utbildningskapacitet avväges så, att en examen kan kombineras på det ur samhällets och den studerandes synpunkt bästa sättet. Detta skulle för zoologins del innebära, att intagningskapaciteten ökades genom att provisoriska lokaler anordnades i anslutning till av ämnet nu disponerade utrymmen. Beträffande den zoologiundervisning, som bedrivs inom byggnaden för Wenner-Grens institut, skulle enligt institutets prefekt en utbildningskapacitet om 75 studerande per läsår vara möjlig, därest den intilliggande byggnaden, som nu disponeras av *institutionen för försäkringsmatematik och matematisk statistik*, ställdes till institutets förfogande. Detta kommer att ske, när ifrågavarande institution erhåller nya lokaler i kontorsbyggnaden i kvarteret Mimer. — Inom kvarteret Vega finnes nu i var sin byggnad lokaler för zootomiska institutionen, *farmaceutiska institutet* och de *slaviska språken*. I tekniska högskolans tidigare huvudbyggnad inrymmes ämnena *historia, genetik, konsthistoria och psykologi* samt — till denna hösttermins slut — pedagogiska institutionen och — till dess nybyggnaden i kvarteret Mimer färdigställts — statistiska institutionen. Dessutom inrymmes i nämnda huvudbyggnad vissa lokaler för matematikmaskinnämnden samt i en mindre barack inom kvarteret institutionen för nordisk fornkunskap och — till denna hösttermins slut — institutionen för klassisk fornkunskap och antikens historia. Styrelsen har vid sitt utredningsarbete kommit till den uppfattningen, att de tillgängliga lokalerna — med undantag av den för slaviska språk nu disponerade — inom kvarteret i första hand bör reserveras för farmaceutiska institutet — till dess beslut fattats om institutets framtida förläggning — och för utvidgningar av de institutioner, vilka på grund av sina för laborativ undervisning anordnade lokaler icke kan förflyttas utan avsevärda kostnader och vilka därför bör kvarstanna inom kvarteret till dess anläggningarna inom Frescatiområdet färdigställts. Det ovan anförda innebär dels att ett friställande av de av matematikmaskinnämnden nu disponerade lokalerna är angeläget, dels att byggnadsstyrelsen såvitt möjligt avser att för de icke laborativa ämnena anskaffa andra lokaler, dels ock att ett flertal utrymmen inom kvarteret inom de närmaste åren måste omändras för genetiska, psykologiska och zoologiska institutionernas samt farmaceutiska institutets behov. Styrelsen förutsätter därvid, att detta kommer att kunna ske till en kostnad som är försvarbar med hänsyn till nämnda institutioners och institutets förhållandevis korta återstående tid inom kvarteret. — Genom att socialinstitutet, socialvetenskapliga biblioteket och nationalekonomiska institutionen beredes utrymmen i nybyggnaden inom kvarteret Mimer kan byggnaden Odengatan 61 helt disponeras för andra ändamål. Då *humanistiska biblioteket*, som är beläget i intilliggande byggnad, Odengatan 59, och till biblioteket anknutna ämnen, i första hand de *språketenskapliga*, torde ha den mest besvärande localsituationen inom universitetet, synes hela byggnaden Odengatan 61 böra ianspråktagas för att lätta denna situation. Därvid skulle lokaler även kunna beredas ämnena, vilka nu splittrats i mindre, förhyrda lägenheter, samt eventuellt också det hittills av handelshögskolan förvaltade ibero-amerikanska institutet. — För den företagsekonomiska institutionen har för det närmaste året provisoriska lokaler anordnats i en rivningsfastighet inom kvarteret Tigern vid Fredsgatan—Akademigränd.

Trots de förbättringar, som alltså förväntas kunna genomföras, är universitetets localsituation ytterst bekymmersam. Härtill bidrager, att byggnadsstyrelsen i flera fall tvingats inrymma olika universitetsutrymmen i lokaler, vilka kunnat förhyras enbart för kortare tid. Styrelsen har därvid icke kun-

nat utfästa sig att, då hyrestiden utgått, vilket i vissa fall sker redan under budgetåret 1963/64, anskaffa erforderliga nya lokaler för universitetets behov.

Försörjningsåtgärder

Genom beslut den 14 september 1962 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att förvaltningen av universitetsområdet i Frescati skall överföras från djurgårdsnämnden till byggnadsstyrelsen. I gemensam skrivelse den 14 augusti 1962 har styrelsen och nämnden föreslagit bl. a., att såväl anordnande av huvudavlopp för samtliga exploateringsområdens anslutning till stadens avloppsnät som vidtagande av erforderliga åtgärder för avveckling av Skogs- och lantbruksakademiens nyttjanderätt till universitetsområdet skall åligga djurgårdsnämnden. Vad avser anordnande av huvudavlopp har djurgårdsnämnden i skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 augusti 1962 hemställt om godkännande av ett mellan nämnden — efter samråd med byggnadsstyrelsen — och Stockholms stads gatunämnd preliminärt träffat avtal om anordnande av huvudavlopp från kronan tillhörig mark inom stadsdelen Brunnsviken. Avtalet avser anslutning till den blivande huvudavloppsledningen inte bara av nybebyggelse utan även av äldre statlig bebyggelse, bl. a. veterinär- och skogshögskolorna samt veterinärmedicinska anstalten. Byggnadsstyrelsen har med anledning därav igångsatt utredning rörande avloppsfrågans lösning för dessa institutioner och har för avsikt att under hösten 1962 till Kungl. Maj:t inkomma med huvudhandlingar för de erforderliga arbetena. Kostnaderna för dessa arbeten uppskattas till ca 300 000 kr. För budgetåret 1962/63 beräknas medelförbrukningen till 200 000 kr.

2. *Inredning och utrustning.* Den i det föregående nämnda nybyggnaden i kvarteret Mimer — med en bruttovåningsyta av i runt tal 6 200 m² — skall enligt föreliggande dispositionsplan inrymma dels institutionslokaler för ämnena nationalekonomi, statistik och matematisk statistik, dels lokaler för det i angränsande byggnad inom kvarteret Mimer inrymda övningslaboratoriet för fysik, som härigenom får en utökad kapacitet, dels lokaler för socialinstitutet, dels ock det för de socialvetenskapliga ämnena vid universitetet och socialinstitutet gemensamma socialvetenskapliga biblioteket. Vidare har det befunnits nödvändigt att till nybyggnaden förlägga en telefonväxel, då universitetets nuvarande centralväxel är överbelastad. Till den nya växeln bör även linjerna till den nuvarande byggnaden för fysik m. m. anslutas.

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor har i skrivelse den 24 september 1962 — under betonande av att sedvanliga detaljberäkningar på grund av det extraordinära läget vid planeringen inte hunnit göras — framlagt förslag till kostnadsramar för inredning och utrustning av förutnämnda nybyggnad.

I samband med att de detaljerade utrustningsförslagen utarbetas och inköpen göres kommer nämnden — enligt vad som framgår av skrivelsen —

att tillvarataga varje skäligen möjlig till besparing. Nämnden har vid kostnadsberäkningen delat upp den till nybyggnaden erforderliga inredningen och utrustningen på dels allmän utrustning — avseende samtliga lokaler inom byggnaden utom de för fysik avsedda —, dels undervisningsutrustning m. m. för fysik. I den senare kostnadsberäkningen ingår även kostnader för grundutrustning för de genom övningslaboratoriets överflyttning till den nya byggnaden ledigblivande lokalerna i den angränsande byggnaden. De av nämnden framlagda kostnadsramarna beräknas för allmän utrustning till 1 100 000 kr. och för undervisningsutrustning för fysik m. m. till 900 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har för Stockholms universitets räkning förhyrt lokaler inom en i kvarteret Getingen i Vasastaden under uppförande varande byggnad. Lokalerna omfattar en bruttoyta av ca 3 200 m² och det är avsikten att de skall kunna utnyttjas fr. o. m. vårterminen 1963. Enligt föreliggande planering skall de förhyrda lokalerna disponeras för institutionerna för pedagogik, klassisk fornkunskap och antikens historia, filosofi samt för viss del av tyska institutionen. Utrustningsnämnden har beräknat kostnadsramen — med förutnämnda reservation — för allmän utrustning till 550 000 kr.

Psykologiska institutionen vid Stockholms universitet, som disponerar vissa lokaler i kvarteret Vega, har på grund av brist på utrymme varit tvungen att spärra intagningen till studier i psykologi. Genom att pedagogiska och statistiska institutionerna, vilka disponerar lokaler i samma kvarter, kommer att beredas andra lokaler, ges psykologiska institutionen möjlighet utöka sina nuvarande lokaler — ca 650 m² bruttogolvyta — med ytterligare 930 m². Meningen är att psykologiska institutionen i största möjliga utsträckning skall utnyttja den i de nytillkommande lokalerna befintliga allmänna utrustningen. Den genom tillskottet av ytterligare lokaler möjliggjorda starka ökningen av institutionens intagningskapacitet — vilken inte minst avser högstadiet — kräver dock viss komplettering av institutionens utrustning. Kostnaderna för en sådan kompletterande utrustning har av nämnden — under samma förbehåll som beträffande de förutnämnda lokalerna — beräknats till 200 000 kronor.

Nämnden hemställer slutligen, att de förutnämnda kostnadsramarna fastställas och att nämnden bemyndigas att anlita för nämnden tillgängliga medel under reservationsanslaget Inredning och utrustning av nya lokaler för universitetet, högskolor m. m. för att under budgetåret 1962/63 likvidera inom dessa kostnadsramar gjorda inköp av inredning och utrustning.

Departementschefen

Byggnadsarbeten. Medelsanvisningen på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 för byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm synes böra beräknas till 4 536 000 kr. Efter byggnadsstyrelsens hörande har på basis härav uppgjorts följande reviderade finansierings- och investeringsplaner för budgetåret 1962/63.

Finansieringsplan (1 000-tal kr.)

<i>Tillgängliga medel</i>		<i>Medelsförbrukning</i>	
Medelsreservation per 30.6.		Beräknad medelsförbrukning	
1962	3 000	för budgetåret 1962/63 ...	12 800
Anslag på ord. riksstat för budgetåret 1962/63	5 264		
Erforderligt anslag på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 ...	4 536		
	<u>Summa 12 800</u>		<u>Summa 12 800</u>

Investeringsplan (1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning	
	1.7.61	1.7.62	faktisk t. o. m. 1961/62	beräknad för 1962/63
<i>I. Företag påbörjade före 1962/63</i>				
Nybyggnad för övningslaboratorium för kemi m. m.	7 620	7 750	2 512	4 500
Nybyggnad för botaniska institutionen	6 700	7 400	973	3 500
<i>II. Företag avsedda att påbörjas 1962/63</i>				
Nybyggnad i kv. Mimer	6 000	6 200	—	4 600
Försörjningsåtgärder:				
Kulvertar och ledningar m. m.		200	—	200
Summa			3 485	12 800

¹ Avser endast medelsförbrukningen under budgetåret 1962/63.

Ökningen av kostnadsramen för nybyggnad för övningslaboratorium för kemi m. m. sammanhänger helt med prisstegringen för tiden den 1 juli 1961—den 1 juli 1962.

Såsom framgått av den tidigare lämnade redogörelsen har kostnadsramen för nybyggnaden för den botaniska institutionen ökat från 6 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1959 till 7 400 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. Bortsett från prisstegringen på ca 850 000 kr. uppgår kostnadsökningen till 550 000 kr. Nästan hälften av denna ökning eller 240 000 kr. hänför sig till en redan utförd brobyggnad. Vidare har frilandsanläggningarna ökat i omfattning, vilket medfört en merkostnad på ca 100 000 kr. Den övriga kostnadsökningen hänför sig till mer omfattande sprängningsarbeten och utvändiga ledningar än som ursprungligen planerats, ytterligare en hiss samt utökad byggnadsvolym. Programmet för nybyggnaden har sålunda under projekteringen ökat i omfattning. Byggnadsprojektet synes därför böra redovisas ånyo för riksdagen. Beträffande de olika posterna i kostnadsökningen torde kunna fastslås, att brobyggnaden, sprängningsarbetena och de utvändiga

ledningarna samt volymökningen beror på sådana omständigheter, som svårigen kunnat undvikas. Ökningen av frilandsanläggningarna och anordnande av ytterligare en hiss synes däremot vara av annan beskaffenhet. Jag förordar emellertid — om än efter viss tvekan beträffande de två sistnämnda programökningarna — att byggnadsstyrelsens förslag accepteras. Kostnadsramen för nybyggnaden bör därför beräknas till 7 400 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. Jag räknar med att nybyggnaden skall kunna tagas i bruk från och med höstterminen 1964. Detta innebär, att någon försening från undervisningens synpunkt i förhållande till vad som tidigare planerats — vilket befarats från studenthåll — icke behöver ske.

Såsom framgått av den tidigare lämnade redogörelsen har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra en nybyggnad i kvarteret Mimer i Stockholm, avsedd att övergångsvis disponeras för Stockholms universitet och så småningom — sedan universitetet utflyttats till Frescati — för annan statlig verksamhet. Den närmaste anledningen till att uppföra ifrågavarande nybyggnad har varit önskemålet att öka sysselsättningen under kommande vinter. Byggnadsföretaget fanns upptaget i en förteckning över lämpliga sysselsättningsobjekt, som arbetsmarknadsstyrelsen med skrivelse den 18 maj 1962 ingav till Kungl. Maj:t. Enligt Kungl. Maj:ts beslut skall kostnaderna för byggnadsföretaget — 6 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961 — förskottsvis bestridas från reservationsanslaget Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder. Kostnaderna för byggnadsföretaget synes emellertid slutligt böra belasta investeringsanslaget Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm. Byggnadsobjektet har därför intagits i den tidigare redovisade investeringsplanen, varvid kostnadsramen omräknats till prisläget den 1 juli 1962. Enligt detta prisläge utgör kostnadsramen 6 200 000 kr.

Jag räknar med att nybyggnaden i kvarteret Mimer skall kunna tagas i bruk från och med höstterminen 1963, vilket kommer att medföra bl. a., att utbildningskapaciteten i ämnena fysik och psykologi skall kunna ökas högst avsevärt. Vidare skapas genom ett ianspråktagande av lokaler i nybyggnaden förutsättningar för att öka utbildningskapaciteten i bl. a. ämnet zoologi, vilket med tanke på att botaniken från höstterminen 1964 kommer att få ökad utbildningskapacitet är en mycket stor vinning.

Beträffande dispositionen av ifrågavarande nybyggnad har jag inhämtat av byggnadsstyrelsen att de planerade utrymmena för lunchserveringen numera utgått och att dessa utrymmen i stället avses skola disponeras av ämnet nationalekonomi. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att även i andra avseenden — bl. a. beträffande utrymmen för övningslaboratorier i ämnet fysik — synes vissa ändringar i den av byggnadsstyrelsen föreslagna dispositionen av nybyggnaden kunna bli aktuella.

I investeringsplanen har under beteckningen Försörjningsåtgärder medel beräknats för vissa kulvertar och ledningar. I årets statsverksproposition har i investeringsplanerna för vissa universitet och högskolor uppförts en särskild post med beteckningen Gemensamma anläggningar. De arbeten, som

nu redovisas under beteckningen Försörjningsåtgärder, är av samma beskaffenhet som de arbeten som tidigare upptagits under beteckningen Gemensamma anläggningar. Den här använda beteckningen Försörjningsåtgärder, vilken föreslagits av byggnadsstyrelsen, torde vara ett mer adekvat uttryck än Gemensamma anläggningar och synes därför böra användas i fortsättningen. Beträffande program m. m. för förevarande arbeten torde jag få hänvisa till vad som anförts härom i årets statsverksproposition (bilagan 10, s. 598).

De försörjningsåtgärder, för vilka medel beräknats i investeringsplanen, avser kulvertar och ledningar för anslutning av såväl nybyggnader för Stockholms universitet som av vissa äldre statliga byggnader till en planerad huvudavloppsledning inom stadsdelen Brunnsviken. Av praktiska skäl synes samtliga kostnader för dessa kulvertar och ledningar böra belasta förevarande investeringsanslag. I detta sammanhang torde få nämnas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 augusti 1962 godkänt ett mellan Djurgårdsnämnden och Stockholms stad träffat avtal om anordnande av huvudavlopp för vissa staten tillhöriga områden inom stadsdelen Brunnsviken.

Med hänvisning till vad jag sålunda anförft föreslår jag, att de tidigare redovisade reviderade finansierings- och investeringsplanerna för budgetåret 1962/63 godkännes. Medelsanvisningen på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 för byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm bör beräknas till 4 536 000 kr.

Inredning och utrustning. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 juni 1962 ställdes till utrustningsnämndens för universitet och högskolor förfogande — utöver vad som tidigare disponerades av nämnden — 12 169 000 kr. att disponeras för ändamål upptagna i en inrednings- och utrustningsplan för universitet och högskolor. I denna plan har för de olika utrustningsföretagen angivits av riksdagen godkända kostnadsramar. Dessa ramar är antingen definitiva ramar, dvs. avser hela kostnaden för ifrågavarande företag, eller delramar t. o. m. budgetåret 1962/63, vilket innebär att slutlig kostnadsberäkning av företaget i fråga ej varit möjlig att genomföra och att ytterligare kostnader i regel torde vara att förvänta.

Utrustningsnämnden har hemställt om godkännande av följande kostnadsramar, vilka är definitiva, nämligen

	Kronor
<i>Nybyggnad i kv. Mimer</i>	
a) allmän utrustning	1 100 000
b) undervisningsutrustning för fysik m. m.	900 000
<i>Lokaler i kv. Getingen</i>	
allmän utrustning	550 000
<i>Lokaler i kv. Vega</i>	
psykologiska institutionen	200 000

De sålunda redovisade kostnadsramarna bör godkännas, men jag vill med hänsyn till av nämnden angivna omständigheter understryka vikten av att varje möjlighet till besparing toges till vara under nämndens fortsatta arbete med nu nämnda företag. Jag vill vidare erinra om vad jag i det föregående framhållit beträffande vissa ändringar i den av byggnadsstyrelsen föreslagna dispositionen av nybyggnaden i kvarteret Mimer. Sådana eventuella ändringar synes även kunna påverka inrednings- och utrustningsförslagen.

I likhet med nämnden finner jag, att finansieringen av företagen bör ske på så sätt, att nämnden medgives att anlita för nämnden tillgängliga medel för att under budgetåret 1962/63 bestrida uppkommande kostnader för inredning och utrustning intill högst de belopp, som angivits som ram för vederbörande företag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 4 536 000 kr.;

b) godkänna vad jag i det föregående förordat beträffande vissa kostnader för inredning och utrustning vid universitetet i Stockholm.

[4] 22. *Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund*. I riksstaten för innevarande budgetår har upptagits ett investeringsanslag till byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund av 1 525 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1962 hemställt om ett investeringsanslag av 8 688 000 kr. på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 till byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund. Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Nybyggnad för avdelningen för elektroteknik

Genom beslut den 12 januari 1962 godkände Kungl. Maj:t byggnadsprogram för nybyggnad för avdelningen för elektroteknik. Till grund för byggnadsprogrammet låg ett av organisationskommittén för teknisk högskola i Lund utarbetat lokalprogram. Nettoytan för nybyggnaden uppgick enligt byggnadsprogrammet till ca 7 900 m². Byggnadsstyrelsen uppskattade kostnadsramen för nybyggnaden till ca 16 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961.

Med skrivelse den 31 augusti 1962 har byggnadsstyrelsen redovisat hand-

lingar och kostnadsberäkning för ifrågavarande nybyggnad. Kostnadsramen för nybyggnaden beräknas av styrelsen till 18 500 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. I detta belopp ingår även kostnader för vissa försörjningsåtgärder (gemensamma anläggningar). Styrelsen framhåller, att för att inbyggnaden av teknologer skall kunna ske planenligt måste nybyggnaden till vissa delar vara färdigställd till höstterminen 1964 och helt färdigställd till höstterminen 1965. Enligt styrelsen föreligger möjligheter att påbörja byggnadsarbetena i december 1962. Trots byggnadsföretagets omfattning räknar styrelsen med att — om arbetsmarknadsläget så medgiver — det är möjligt att vissa lokaler i nybyggnaden kan tagas i bruk från och med höstterminen 1964.

I en till ecklesiastikdepartementet ingiven promemoria av den 14 september 1962 har byggnadsstyrelsen anmält, att programmet för nybyggnaden ökat med dels 240 m² nettoyta avseende vissa lokaler i souterrängvåningens södra del för studenternas kårverksamhet, dels 350 m² bruttoyta, vilken erhålles genom utgrävning av ytterligare en flygels källarvåning. Användningen av den senare lokalytan bör enligt styrelsen bestämmas efter närmare utredning. Styrelsen framhåller, att de båda lokal tillskotten kan erhållas till en jämförelsevis låg kostnad, varför de under alla förhållanden bör komma till stånd. Lokalerna torde — framhåller styrelsen — kunna lämnas oinredda, om ställning inte nu tages till deras användning.

Departementschefen

Medelsanvisningen på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 för byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund synes böra beräknas till 8 688 000 kr. Efter byggnadsstyrelsens hörande har på basis härav uppgjorts följande reviderade finansierings- och investeringsplaner för budgetåret 1962/63.

Finansieringsplan (1 000-tal kr.)

<i>Tillgängliga medel</i>		<i>Medelsförbrukning</i>	
Medelsreservation per 30. 6.		Beräknad medelsförbrukning	
1962	2 843	för budgetåret 1962/63 ...	13 056
Anslag på ord. riksstat för budgetåret 1962/63	1 525		
Erforderligt anslag på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 ...	8 688		
	<u>Summa 13 056</u>		<u>Summa 13 056</u>

Investeringsplan (1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning	
	1.7.61	1.7.62	faktisk t. o. m. 1961/62	beräknad för 1962/63
<i>I. Företag påbörjade före 1962/63</i>				
Tillbyggnad för matematiska institutionen....	825	775	719	56
Nybyggnad för matematiska institutionen....	ca 8 000 —10 000	10 900	88	5 000
Försörjningsåtgärder		3 200	269	2 000
<i>II. Företag avsedda att påbörjas 1962/63</i>				
Nybyggnad för avdelningen för elektroteknik	² ca 16 000	16 800	—	6 000
Summa			1 076	13 056

¹ Avser endast åtgärder i samband med nybyggnader för matematiska inst. (1 500) och för avd. E (1 700).

² Här ingår kostnader för vissa försörjningsåtgärder (gemensamma anläggningar).

Beträffande tillbyggnaden för matematiska institutionen synes kostnadsramen böra sänkas från 825 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961 till 775 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962.

För nybyggnaden för matematiska institutionen har tidigare redovisats en preliminärt uppskattad kostnad av 8—10 miljoner kr. Sedan huvudhandlingar färdigstälts för nybyggnaden har den därpå grundade kostnadsramen beräknats till 10 900 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. I denna kostnadsram innefattas inte kostnader för s. k. försörjningsåtgärder (gemensamma anläggningar), vilka beräknas uppgå till 1 500 000 kr. Föreliggande kostnadsberäkningar synes böra godtagas.

Under posten Försörjningsåtgärder — tidigare betecknad Gemensamma anläggningar — har i investeringsplanen medel beräknats för bl. a. försörjningsåtgärder, som sammanhänger med nybyggnaderna för matematiska institutionen och för avdelningen för elektroteknik. Beträffande program m. m. för förevarande arbeten torde jag få hänvisa till vad som anförts härom i årets statsverksproposition (bilagan 10, s. 598).

För att intagningen av de studerande vid högskolan skall kunna ske planligt måste nybyggnaden för avdelningen E till vissa delar tagas i bruk från och med höstterminen 1964. I propositionen 1962: 43 (s. 92) räknade jag därför med att medel skulle kunna äskas under förevarande anslag på tilläggsstat hösten 1962 för påbörjande av ifrågavarande nybyggnad. Byggnadsstyrelsen har nu redovisat handlingar för nybyggnaden jämte kostnadsram, vilken beräknas till 18 500 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. I förhållande till den tidigare på grundval av byggnadsprogrammet uppskattade kostnaden av ca 16 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961 innebär detta en kostnadsökning på 2 500 000 kr., varav ca 500 000 kr. kan

hänföras till inträffad prisstegring under tiden den 1 juli 1961—den 1 juli 1962, 200 000 kr. till ökning av byggnadsprogrammet och 1 800 000 kr. till övrig kostnadsökning, vilken beror på att kostnadsberäkningen är grundad på ett säkrare underlag än kostnadsuppskattningen.

Genom beslut den 21 september 1962 har Kungl. Maj:t tagit ställning till de av byggnadsstyrelsen redovisade handlingarna för nybyggnaden. Kungl. Maj:t fann därvid, att möjligheter till besparingar syntes föreligga i fråga om byggnadens utformning såsom vissa av de källarutrymmen, som redovisats i byggnadsstyrelsens promemoria av den 14 september 1962, de stora rumshöjderna i källaren, förläggningen av vissa lokaler i en hög souterrängvåning med åtföljande yttre arbeten, utformningen av hela yttertaken på samtliga flyglar såsom altaner m. m. Med hänsyn till att projekteringen framförts så långt som skett och till den hårt pressade tidsplanen fann Kungl. Maj:t likväl gott uppdraga åt byggnadsstyrelsen att på grundval av de företedda handlingarna vidareföra projekteringen av nybyggnaden; dock skulle de i promemorian redovisade utrymmena, varmed byggnadsprogrammet utökats, vid utförandet av nybyggnaden lämnas oinredda med undantag av bärande väggar, golv och tak.

Såsom framgår av Kungl. Maj:ts beslut synes någon ändring av byggnadens utformning inte möjlig att genomföra med hänsyn till bl. a. den hårt pressade tidsplanen, även om vissa ändringar i och för sig skulle kunna innebära besparingar. Den av byggnadsstyrelsen redovisade kostnadsberäkningen torde därför böra godtagas. Enligt vad som inhämtats från byggnadsstyrelsen ingår i kostnadsramen på 18 500 000 kr. även kostnader för s. k. försörjningsåtgärder (gemensamma anläggningar) med ett belopp av 1 700 000 kr. Sistnämnda kostnader bör icke inräknas i kostnadsramen för förevarande nybyggnad, vilken jag alltså beräknar till 16 800 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. Kostnaderna för de med nybyggnaderna förenade s. k. försörjningsåtgärderna bör bestridas från den i investeringsplanen upptagna posten till försörjningsåtgärder.

Jag räknar med att byggnadsarbetena för nybyggnaden skall kunna påbörjas i december innevarande år och att lokaler i erforderlig utsträckning skall kunna tagas i bruk från och med höstterminen 1964.

Med hänvisning till vad jag sålunda anfört föreslår jag, att de tidigare redovisade reviderade finansierings- och investeringsplanerna för budgetåret 1962/63 godkännes. Medelsanvisningen till byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 bör, såsom framgått av det föregående, beräknas till 8 688 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 8 688 000 kr.

[5] 25. **Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.** I riksstaten för innevarande budgetår har upptagits ett investeringsanslag till byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. av 1 000 kr.

Vid anmälan av förevarande anslag i årets statsverksproposition (bilagan 10, ecklesiastikdepartementet, s. 632 ff) lämnade jag en redogörelse för en planerad nybyggnad för skolhem m. m. för blinda med även annat lyte, vilken av byggnadsstyrelsen föreslagits bli förlagd till Örebro. Under förutsättning att huvudhandlingarna hann färdigställas räknade jag med möjligheten att medel skulle kunna äskas på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1962/63 hösten 1962 eller våren 1963 för nämnda byggnadsprojekt.

Byggnadsstyrelsen har med skrivelse den 27 augusti 1962 redovisat huvudhandlingar för förutnämnda nybyggnad för skolhem m. m. för blinda med även annat lyte samt hemställt om ett investeringsanslag av 1 000 000 kr. på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 till byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Nybyggnad för skolhem m. m. i Örebro för blinda med även annat lyte

Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte är uppdelad på tre samarbetande avdelningar, nämligen skolhem, arbetshem och vårdhem. Efter avslutad skolkurs överflyttas eleverna till arbetshemmet för att där utvecklas till större självverksamhet och arbetsförmåga. Vårdhemmets klientel utgöres av dels sådana, som är alltför unga för skolan eller som saknar förutsättningar att kunna tillgodogöra sig undervisning, dels vissa äldre blinda. Skolhemmet har 50 platser, arbetshemmet 66 och vårdhemmet 59. Sammanlagt har alltså vårdanstalten 175 platser.

Med skrivelse den 20 februari 1961 har *byggnadsstyrelsen* underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för nybyggnad för skolhem m. m. för blinda med även annat lyte förlagd till Örebro. Vid programets utarbetande har styrelsen samrått med ledningen för vårdanstalten i Lund, skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen. Tre förläggningssorter har diskuterats nämligen Norrköping, Gävle och Örebro. I likhet med byggnadsstyrelsen förordar skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen Örebro. Lokaliseringsutredningen rörande statlig verksamhet har anfört vissa synpunkter beträffande förläggningsfrågan men har icke tagit någon ståndpunkt. Genom beslut den 7 april 1961 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att på grundval av det ingivna byggnadsprogrammet utföra projektering avseende förevarande byggnadsföretag. Av byggnadsstyrelsens förutnämnda skrivelse inhämtas bl. a. följande.

Styrelsen för vårdanstalten i Lund framförde i skrivelse den 29 september 1958 till byggnadsstyrelsen önskemål om att dels skilja skolhemsklientelet från vård- och arbetshemsklientelen, dels förlägga skolhemmet till en mera centralt belägen ort i landet än Lund. I nämnda skrivelse framhöll styrelsen,

att det måste vara felaktigt, att en anstalt, vars uppgift skall vara av pedagogisk natur, skall i sig innesluta och domineras av ett obildbart vårdhems-klientel, vars ålder varierar från några månader till i vissa fall 80—90 år. Vårdanstalten i Lund har — anförde styrelsen vidare — hela landet som upptagningsområde, varför vårdanstaltens läge i sydligaste Sverige är mycket olämpligt. Resorna vid ferierna från Lund till norra Sverige är mycket långa och krävande för barnen från denna landsända.

Skolöverstyrelsen tillsatte en *särskild utredning* angående utbyggnad av vårdanstalten i Lund. Utredningen konstaterade i en promemoria av den 28 augusti 1959, att det sedan lång tid tillbaka från olika håll vitsordats, att anstalten i Lund är helt otillräcklig för sitt ändamål. Utredningen fann det vidare högst otillfredsställande att gamla och unga, normalbegåvade och imbecilla sammanfördes i samma anstalt. Utredningen föreslog, att en nybyggnad uppfördes för ett skolhem, som skulle omfatta en observationsavdelning med 15 platser, en förskoleavdelning med likaledes 15 platser, en avdelning för ungdomar i åldern 16—21 år med 20 platser samt en undersöknings- och rådgivningscentral med 20 platser. Utredningen ansåg, att den nya skol-anläggningen borde förläggas mera centralt i landet än Lund. Ett oeftergivligt krav ansåg utredningen vidare vara, att på den nya orten fanns tillgång till oftalmologisk, medicinsk och psykiatrisk expertis. Utredningen stannade för att förorda, att Norrköping eller Gävle i första hand borde komma i fråga som förläggningsort för den nya skolhemsanläggningen.

Skolöverstyrelsen och *medicinalstyrelsen* anslöt sig helt till utredningens förslag. Med skrivelse den 25 september 1959 översände skolöverstyrelsen förslag till byggnadsprogram till byggnadsstyrelsen.

Rektor vid vårdanstalten i Lund väckte i skrivelse den 22 november 1959 till medicinalstyrelsen förslag om lokalisering av den föreslagna nya skol-anläggningen till ytterligare en annan ort i Mellansverige. Efter samråd med skolöverstyrelsen framförde medicinalstyrelsen den 28 december 1959 Örebro som förläggningsalternativ.

I förläggningsfrågan har — såsom vidare framgår av byggnadsstyrelsens skrivelse den 20 februari 1961 — styrelsen tillmätt förläggningsortens bekvämlighet ur kommunikationssynpunkt stor vikt. Så gott som samtliga elever reser till föräldrar eller anhöriga vid ferier och måste då undantagslöst åtföljas av vårdpersonal. Vid den planerade undersökningsavdelningen skall barn mottagas från hela landet, framhåller styrelsen. De beräknas bli åtföljda och hämtade i mycket stor utsträckning av föräldrar och anhöriga. Hänsyn måste enligt styrelsen även tagas till anhöriga, som önskar hålla kontakt med barnen. Behovet av läkarexpertis nödvändiggör enligt styrelsens mening en förläggning av skolhemmet i närheten av ett fullt utbyggt sjukhus. Örebro synes styrelsen vara bäst rustat i detta avseende av de tre föreslagna städerna. Av anförda skäl förordar byggnadsstyrelsen i likhet med skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen därför Örebro som förläggningsort.

Skolhemsdelen i Lund har för närvarande 50 elever. Den av skolöverstyrelsen tillsatta utredningen föreslog, att en nybyggnad skulle dimensioneras för sammanlagt 70 platser, fördelade på en observationsavdelning (15 platser), en förskoleavdelning (15 platser), en undersöknings- och rådgivningscentral (20 platser) samt en avdelning för ungdomar i åldern 16—21

år (20 platser). Då platsbehovet är svårbedömt och även kan tänkas bli större har byggnadsstyrelsen och skolöverstyrelsen enats om att för de tre förstnämnda enheterna föreslå tillhoppa 42 platser med utbyggnadsmöjlighet till 60. För den senare avdelningen föreslår styrelserna i likhet med utredningen 20 platser.

Byggnadsprogrammet upptar en nettoyta av ca 3 700 m². På grund av klienteletts beskaffenhet föreslås anläggningen bli uppförd i huvudsak i ett plan. Elevbostäderna planeras skola utformas så, att största möjliga likhet erhålles med ett vanligt hem. Elevhemmen föreslås därför utformade såsom mindre paviljonger med var sitt fördelningskök och försedda med vardera två mindre matrum, där samtliga måltider skall intagas. Det sammanlagda behovet av tomtmark för anläggningen uppskattar byggnadsstyrelsen till 80—100 000 m². Lämplig tomtmark finnes enligt styrelsen att tillgå i Örebro. Kostnaderna för denna beräknas av styrelsen icke komma att överstiga 100 000 kr. De totala kostnaderna för byggnadsföretaget exklusive kostnaderna för tomtmark uppskattar styrelsen till 5 500 000 kr. enligt prisläget 1960.

I skrivelse den 5 februari 1962 har byggnadsstyrelsen hemställt dels att byggnadsprogrammet för ifrågavarande skolhemsbyggnad måtte ökas med ca 100 m² omfattande bad- och toalettrum för samtliga småbarnavdelningar, omklädningsrum för personal i samtliga barnpaviljonger och lokaler för sömmerskor, dels att småbarnhemmen måtte få uppdelas på flera mindre skilda avdelningar med oförändrad nettoyta men ökad bruttoyta. Genom beslut den 9 mars 1962 har Kungl. Maj:t godkänt de av styrelsen föreslagna ändringarna i förevarande byggnadsprogram.

Med skrivelse den 27 augusti 1962 har byggnadsstyrelsen redovisat dels huvudhandlingar för nybyggnaden, dels på dessa handlingar grundad kostnadsberäkning. Kostnadsramen beräknas av styrelsen till 7 200 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. I denna kostnadsram innefattas icke kostnader för inköp av tomtmark.

Jämfört med styrelsens tidigare kostnadsuppskattning innebär detta en ökning med 1 700 000 kr. Kostnadsökningen fördelar sig enligt följande.

	Kronor
Prisstegring 1.7.1960—1.7.1962	365 000
Av Kungl. Maj:t godkänd programökning	350 000
Anslutningsavgifter	100 000
Övrig kostnadsökning	885 000

Summa 1 700 000

Styrelsen framhåller, att posten övrig kostnadsökning ej går att närmare specificera. Enligt styrelsen beror den bl. a. på att kostnadsberäkningen är grundad på ett bättre underlag (huvudhandlingar) än den tidigare kostnadsuppskattningen (byggnadsprogram).

I skrivelsen framhåller styrelsen vidare, att Örebro stad i skrivelse till styrelsen den 10 december 1960 utfäst sig att mot ersättning överlåta erforderlig tomtmark för nybyggnaden inom stadsdelen Adolfsberg. I byggnadsprogrammet angav styrelsen markområdets erforderliga storlek till 80—100 000 m². Under projekterings gång har det emellertid visat sig — framhåller styrelsen — att ett område på ca 150 000 m² är nödvändigt för att uppnå tillfredsställande avskildhet för i anläggningen ingående byggnader och lekplatser.

Styrelsen räknar med att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas under våren 1963 och vara avslutade hösten 1964. — Genom beslut den 21 september 1962 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att på grundval av de redovisade huvudhandlingarna fortsätta projekteringsarbetet fram till och med färdigställande av bygghandlingar.

Med skrivelse den 14 september 1962 har byggnadsstyrelsen överlämnat ett mellan byggnadsstyrelsen och Örebro stad villkorligt träffat avtal, enligt vilket staten för en köpeskilling av 100 000 kr. förvärvar ett markområde om ca 150 000 m² inom stadsdelen Adolfsberg i Örebro. Området är avsett att användas för förutnämnda skolhemsanläggning. Enligt avtalet påtager sig staden bl. a. kostnaderna för anläggandet av gator och ledningar till området. Staden garanterar vidare, att erforderligt antal moderna bostäder ställes till förfogande för personal vid skolhemmet.

Styrelsen har i skrivelsen därjämte hemställt, att det för markförvärvet erforderliga beloppet — 100 000 kr. — måtte anvisas under innevarande budgetår.

Det av styrelsen framlagda avtalet är av följande lydelse.

Mellan Kungl. Maj:t och kronan genom Kungl. byggnadsstyrelsen, här nedan kallad kronan, och Örebro stad genom dess drätselkammare, här nedan kallad staden, har under förutsättning av Kungl. Maj:ts och stadsfullmäktiges godkännande träffats följande

Avtal

1. Staden överlåter till kronan med full äganderätt ett å bifogad karta med röd begränsningslinje angivet markområde om c:a 150 000 m² inom stadsdelen Adolfsberg i Örebro stad för en köpeskilling av 100 000 kronor. Området är avsett att användas för en blindskola.

2. Området säljes i befintligt skick att tillträdas den 1 april 1963. Skulle Kungl. Maj:t icke ha godkänt avtalet före nämnda dag, framflyttas tillträdesdagen till den första i månaden näst efter den då godkännande föreligger.

3. Området överlämnas fritt från gravationer, såväl intecknade som ointecknade.

4. Kronan skall icke erlägga gatumarksansättning eller bidrag till gatubyggnadskostnad. Staden framdrager gator och ledningar till området utan kostnad för kronan. Ledningarna förläggas enligt bifogad karta och medgiver kronan staden rätt att för all framtid bibehålla ledningarna inom det

överlåtna området. Ledningarna skola vara färdigställda under våren 1963 och gatan under sommaren 1963.

5. Staden åtager sig att flytta befintliga luftledningarna och transformatorstation utanför det överlåtna området i sådan tid, att byggnadsarbeten inom området ej hindras och senast i god tid innan bebyggelsen skall tagas i bruk.

6. Köpeskillingen erlägges kontant på tillträdesdagen varefter staden till kronan överlämnar erforderliga handlingar för vinnande av lagfart.

7. Alla på det försålda området efter tillträdesdagen belöpande onera och andra avgifter ävensom kostnader för lagfart gäldas av kronan. Kostnader för områdets avskiljande bestrides av staden.

8. Staden förbinder sig att tillsvidare under en 10-årsperiod ej nybebygga eller till annan överlåta området närmast norr om kronans mark fram till Glommen utan överenskommelse med kronan. Det förutsättes vidare att, därest bebyggelse skall ske inom övrig till kronans område angränsande mark, utformningen av densamma sker efter samråd mellan Byggnadsstyrelsen och staden.

9. Staden garanterar att erforderligt antal moderna bostäder för personal vid skolan kan ställas till förfogande då skolan skall tagas i bruk.

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar, varav kronan och staden tagit var sitt.

Departementschefen.

Medelsanvisningen på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 för bygnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. synes böra beräknas till 982 000 kr. Efter byggnadsstyrelsens hörande har på basis härav uppgjorts följande reviderade finansierings- och investeringsplaner för budgetåret 1962/63.

Finansieringsplan (1 000-tal kr.)

<i>Tillgängliga medel</i>		<i>Medelsförbrukning</i>
Medelsreservation per		Beräknad medelsförbrukning
30.6.1962	3 329	för budgetåret 1962/63 ....
Donationsmedel	(300) ¹	4 502
Överföring från investerings-		
anslaget Merkostnader för		
vissa byggnadsarbeten	190	
Anslag på ord. riksstat för bud-		
getåret 1962/63	1	
Erforderligt anslag på tilläggs-		
stat I till riksstaten för bud-		
getåret 1962/63	982	
	<hr/>	<hr/>
	Summa 4 502	Summa 4 502

¹ Avses skola tagas i anspråk budgetåret 1963/64.

Investeringsplan (1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning	
	1.7.61	1.7.62	faktisk t. o. m. 1961/62	beräknad för 1962/63
<i>I. Företag påbörjade före 1962/63</i>				
Ombyggnad för skolan för vuxna synskadade i Kristinehamn	278	278	240	38
Ny- och ombyggnader för dövskolorna i Vänersborg, etapp I—IV	3 475	3 475	2 772	703
Byggnadsarbeten vid specialskolan för tal- och hörselskadade i Örebro:				
etapp I	4 165	3 965	3 652	313
" II	1 855	1 755	1 251	504
Byggnadsarbeten vid blindinstitutet å Tomtebodas:				
Depåbyggnad	130	130	128	2
Huvud- och förskolebyggnader	243	244	177	67
Simhalls- och gymnastiksalsbyggnad	1 620	1 620	73	1 000
Ombyggnad för fortsättningsskolan för döva i Växjö	217	217	216	1
<i>II. Företag avsedda att påbörjas 1962/63</i>				
Paviljongbyggnad för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte	150	154	—	154
Byggnadsarbeten för förskolan i Boden för döva barn	375	385	6	120
Nybyggnad för skolhem m. m. i Örebro för blinda med även annat lyte	5 500	7 200	—	1 500
Förvärv av tomtmark för nybyggnad för skolhem m. m. för blinda med även annat lyte		100	—	100
Summa			8 515	4 502

Sedan lång tid tillbaka har det från flera håll vitsordats, att vårdanstalten i Lund är helt otillräcklig för sitt ändamål. Såsom framgår av den tidigare lämnade redogörelsen består vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte av tre enheter, nämligen skolhem, arbetshem och vårdhem. På anstalten finns ett mycket heterogent klientel. Sålunda sammanföres i samma anstalt gamla och unga, normalbegåvade och obildbara. Utan tvekan är det olämpligt att bildbara barn får växa upp i en miljö, som influeras av ett obildbart vårdhems klientel. Från denna synpunkt synes det angeläget, att skolhemsdelen skiljes från anstalten och förlägges till annan plats.

Såsom framgått av det föregående har byggnadsstyrelsen efter samråd med skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen framlagt förslag om en nybyggnad för skolhem m. m. för blinda med även annat lyte. Detta skolhem avses skola ersätta den i vårdanstalten i Lund ingående skolhemsdelen. Härigenom kommer även ökade utrymmen att kunna ställas till förfogande för de kvarvarande arbets- och vårdhemmen i Lund. Kostnaderna för den föreslagna skolhemsbyggnaden har av byggnadsstyrelsen beräknats till 7 200 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. I denna kostnad innefattas icke statens

kostnader för förvärv av tomtmark för nybyggnaden. Till sistnämnda fråga återkommer jag i det följande. Då jag anser att stort behov föreligger att bereda skolhems klientelet vid anstalten i Lund bättre och ändamålsenligare lokaler förordar jag, att den av byggnadsstyrelsen föreslagna, i det föregående redovisade nybyggnaden kommer till stånd. Den av styrelsen redovisade kostnadsramen av 7 200 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962 anser jag bör kunna godtagas.

Vårdanstalten i Lund har hela landet såsom upptagningsområde. Från flera håll har rests krav på att ett nytt skolhem bör förläggas till en mera centralt belägen plats i landet än Lund. Beträffande lokaliseringsfrågan har de berörda myndigheterna tillmätt förläggningens bekvämlighet från kommunikationssynpunkt stor vikt med hänsyn bl.a. till att eleverna vid ferierna reser till föräldrar eller anhöriga och då måste åtföljas av vårdpersonal. Behovet av läkarexpertis nödvändiggör vidare enligt myndigheterna en förläggning av skolhemmet i närheten av ett fullt utbyggt sjukhus. Tre förläggningssorter har diskuterats, nämligen Norrköping, Gävle och Örebro. Samtliga instanser — skolöverstyrelsen, medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen — förordar Örebro som förläggningssort. Från såväl kommunikationssynpunkt som andra synpunkter — främst kravet på tillgång till läkarexpertis — är Örebro enligt deras mening lämpligast. För egen del ansluter jag mig till förslaget om Örebro som förläggningssort för ett nytt skolhem.

Jag räknar med att byggnadsarbetena för nybyggnaden skall kunna påbörjas under våren 1963 och vara avslutade under senhösten 1964.

I anslutning till förslaget om en nybyggnad för förutnämnda skolhem — förlagt till Örebro — har byggnadsstyrelsen överlämnat ett villkorligt träffat avtal rörande förvärv av erforderlig tomtmark för nybyggnaden samt hemställt, att erforderliga medel för markförvärvet måtte anvisas under innevarande budgetår.

Det av byggnadsstyrelsen framlagda avtalet är enligt min mening från statens synpunkt godtagbart. Jag föreslår, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande att godkänna detsamma. Skulle smärre jämkningar av eller tillägg till avtalsbestämmelserna erfordras förutsätter jag, att riksdagens samtycke därtill icke skall behöva inhämtas. Under den tidigare redovisade investeringsplanen har jag beräknat medel för förvärvet av ifrågasvarande markområde.

I den tidigare redovisade investeringsplanen har upptagits en rad objekt, som tidigare redovisats för riksdagen. I den mån kostnadsramarna per den 1 juli 1962 för dessa överstiger tidigare beräkningar sammanhänger detta med den allmänna byggnadskostnadsstegringen.

Med hänvisning till vad jag sålunda anfört föreslår jag, att de tidigare redovisade reviderade finansierings- och investeringsplanerna för budgetåret 1962/63 godkännes. Medelsanvisningen till byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 bör, såsom framgått av det föregående, beräknas till 982 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat godkänna avtal med Örebro stad rörande förvärv av visst markområde för skolhem;

b) till *Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövsolor m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 982 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Jan Sahlin

Bilaga 6

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 26 oktober 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler här-
efter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 samt anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Nionde huvudtiteln

C. Lantbrukets rationalisering och befrämjande av dess produktion, m. m.

[1] 6. Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m. Å riksstaten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett förslagsanslag av 2 140 000 kr.

Lantbruksstyrelsen (skr. 12/10 1962) hemställer, att anslaget får överskridas med 200 000 kr. för att täcka kostnaderna för att anordna vissa kurser för lantarbetare.

Lantbruksstyrelsen anför, att i 1962 års lantarbetaravtal har bestämts att lönen skall differentieras efter vederbörandes kompetens. Bl. a. skall högre lön utgå till lantarbetare och djurskötare, som genomgått tre veckors kurs för traktorförare resp. två å fyra veckors kurs i djurskötsel. Från alla berörda parter på arbetsmarknaden har uttalats att sådana kurser bör ordnas av hushållningssällskapen och lantbrukets skolor. Det har vidare framkommit, att intresset för dylik kursverksamhet är mycket stort.

Efter kontakt med dels lantbrukets skolor, dels arbetsmarknadens organ inom länen har hushållningssällskapen uttalat, att de, om medel ställs till förfogande, är beredda att anordna sammanlagt 40 fortbildningskurser av åsyftat slag under budgetåret 1962/63. Styrelsen har beräknat kostnaderna till i medeltal 6 000 kr. per kurs. Deltagarnas traktamenten, stipendier för förlorad arbetsförtjänst samt ersättning för resor utgör härav ca 4 000 kr. Totala kostnaderna beräknas sålunda uppgå till 240 000 kr. Om kurserna kommer till stånd synes emellertid vissa andra kurser kunna upphöra. Behovet av ytterligare medel under anslaget kan därför enligt styrelsen begränsas till 200 000 kr.

Departementschefen

Jag delar lantbruksstyrelsens uppfattning att det är angeläget att fortbildningskurser för lantarbetare kan anordnas i tillräcklig omfattning under innevarande budgetår. Medelsbehovet härför synes ej utan betydande olägenheter för kursverksamheten i övrigt kunna rymmas inom ramen för det för budgetåret 1962/63 anvisade anslaget. Anslaget bör därför få överskridas i den utsträckning som kan erfordras för ändamålet. Med hänsyn till ett av dåvarande departementschefen i 1959 års statsverksproposition (IX ht, s. 204) gjort uttalande — mot vilket riksdagen ej hade någon erinran (JoU 1 p. 59; rskr. 9) — att överskridande av anslaget ej bör ske annat än när arbetsmarknadsskäl därtill föreligger torde riksdagens medgivande böra inhämtas till att årets anslag även må överskridas av nu ifrågakvarande anledning.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisade förslagsanslaget Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m. må överskridas för att täcka kostnader för i det föregående angivna fortbildningskurser för lantarbetare.

[2] 8. **Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering.** Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 kr.

Lantbruksstyrelsen (skr. 23/8 1962) hemställer, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1962/63 måtte anvisas 200 000 kr. för att täcka ökade anspråk på bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering.

Lantbruksstyrelsen framhåller, att anslaget tidigare uppförts med ett årligt belopp av 300 000 kr. På grund av erfarenheterna från senare år beräknade styrelsen behovet av medel för de båda budgetåren 1961/62 och 1962/63 till sammanlagt ca 200 000 kr. Då den odisponerade medelstillgången den 1 juli 1961 uppgick till 289 860 kr. begärde styrelsen för budgetåret 1962/63 endast ett formellt anslag av 1 000 kr. Till följd av den jämkning av bestämmelserna för rationaliseringsstödet till trädgårdsnäringen, som genomfördes den 1 juli 1960, ökades anspråken på medel. Den odisponerade medelstillgången den 1 juli 1962 har därför sjunkit till 74 210 kr.

Genom beslut av 1962 års riksdag (prop. 99; JoU 15; rskr 252) har från och med den 1 juli 1962 bestämmelserna rörande statsbidrag till trädgårdsnäringens rationalisering ytterligare ändrats. Den krets trädgårdsföretag, som kan erhålla bidrag, har vidgats samtidigt som bidragens maximibelopp höjts. Styrelsen uppskattar nu behovet av bidragsmedel under budgetåret 1962/63 till lägst 275 000 kr.

Departementschefen

I syfte att stimulera till ytterligare rationalisering inom trädgårdsnäringen ändrades genom beslut av 1962 års riksdag (prop. 99; JoU 15; rskr 252) bestämmelserna för det statliga stödet till sådan rationalisering så att de i huvudsak anpassades till vad som gäller för motsvarande stöd till jordbruksnäringen. Såsom lantbruksstyrelsen framhåller innebär ändringarna i fråga om statsbidragsgivningen bland annat att kretsen av stödberättigade trädgårdsföretag vidgats och att bidragsbeloppen höjts. Med hänsyn härtill och till angelägenheten av att stärka trädgårdsnäringens konkurrenskraft är det enligt min mening av vikt att bidragsmedel står till förfogande i tillräcklig omfattning under innevarande budgetår. Jag tillstyrker därför lantbruksstyrelsens förslag att ett belopp av 200 000 kr. tillförs anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt stöd åt vissa jordbruk

[3] 8. **Kostnader i samband med permanent skördeuskadeskydd.** Å riksstaten för budgetåret 1962/63 är under förevarande anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag av 13 200 000 kr. Härav är 3 200 000 kr. avsedda för den objektiva skördeuppskattningen och för skördeuskadeskyddets administration.

Statistiska centralbyrån (skr. 24/9 och 17/10 1962) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1962/63 anvisas 320 000 kr. för objektiv skördeuppskattning och för skördeuskadeskyddets administration.

Centralbyrån framhåller, att skördeuppskattningarna på grund av årets väderleksförhållanden blivit avsevärt försenade och mera arbetskrävande än tidigare. Till följd av de omfattande mälningskadorna är det angeläget, att brödsädens kvalitet bestäms genom insamling av leveransuppgifter från samtliga gårdar i provyteundersökningen. Denna insamling bör lämpligen utföras av de regionala ledarna för skördeuppskattningarna under januari—februari 1963. Därigenom kommer dessa att sysselsättas med arbeten i samband med det permanenta skördeuskadeskyddet under praktiskt taget hela året. Detta beräknas medföra kostnadsökning på 90 000 kr.

Med hänsyn till att antalet skördeuskadeanmälningar blivit väsentligt fler

än beräknat kommer även kostnaderna för ersättningsberäkningarna att bli större än vad tidigare kunnat förutses. Då anmälningstiden utgick hade ca 126 000 anmälningar inkommit. Med utgångspunkt från detta antal anmälningar och vissa antaganden om antalet skadefall bland dessa har centralbyrån beräknat ett ökat medelsbehov av 230 000 kr. för sådana arbetsuppgifter, som är direkt beroende av antalet anmälningar. Centralbyrån förutsätter dock, att härutöver vid behov ytterligare medel kan erhållas ur reservationsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Departementschefen

På grund av det stora antalet skördeskadeanmälningar denna höst uppkommer merkostnader för kvalitetsundersökningar och för ersättningsberäkningar vid tillämpningen av det permanenta skördeskadestyddet utöver de belopp som beräknats för dessa ändamål i årets statsverksproposition. Mot statistiska centralbyråns beräkningar av merkostnaderna har jag ej något att erinra och tillstyrker därför att 320 000 kr. anvisas å tilläggsstat.

Enligt 1961 års riksdags beslut (prop. 94; JoU 22; rskr 227) skall årligen ett belopp motsvarande en procent av utgående allmänna skördeersättningar, dock lägst 100 000 kr., ställas till förfogande ur skördeskadefonden för att utbetala behovsprövade skördeskadebidrag. Med hänsyn till hittillsvarande erfarenhet och i anslutning till en av statens jordbruksnämnd den 30 januari 1962 gjord framställning bör enligt min mening viss ökning ske av det för behovsprövade skördeskadebidrag avsedda beloppet. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t från och med skördeåret 1962 skall årligen, därest beräkning enligt enprocentregeln ger till resultat ett lägre belopp, äga disponera högst 400 000 kr. ur skördeskadefonden för ändamålet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna vad i det föregående föreslagits beträffande storleken av det belopp som årligen må kunna disponeras för behovsprövade skördeskadebidrag,

b) till *Kostnader i samband med permanent skördeskadestydd* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 320 000 kr.

G. Övrig forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område

[4] 6. **Bidrag till Sveriges utsädesförening.** För innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett anslag av 1 900 000 kr.

Styrelsen för Sveriges utsädesförening (skr. 13/6 1962) hemställer, att å tilläggsstat anvisas 161 200 kr. för att täcka ökade lönekostnader och därmed sammanhängande utgifter.

Styrelsen anför, att det sist träffade kollektivavtalet för lantarbetarna medfört höjning av timlönen för perioden 1 april—31 december 1962 med 70 öre och för perioden 1 januari—31 mars 1964 med ytterligare 40 öre per

timme. Kostnadsökningen för tiden 1 april 1962—30 juni 1963 beräknar styrelsen uppgå till ca 147 900 kr. Vid beräkningen har styrelsen ej medtagit sådana verksamhetsgrenar, som bekostas av andra medel än statsmedel.

Utöver dessa direkta lönehöjningar får föreningen under samma tid vidkännas andra kostnadsökningar, nämligen för arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen med 2 852 kr. och till den allmänna tilläggs pensionen med 8 005 kr. Vidare kommer föreningen att belastas av kostnader om 2 430 kr. för grupplivförsäkring.

Y t t r a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* tillstyrker framställningen.

Departementschefen

Enligt min mening bör Sveriges utsädesförening få den ökade lönekostnad av 148 000 kr., som föranleds av senaste kollektivavtalet för den timavlönade personalen, täckt genom höjning av statsbidraget. Däremot är jag inte beredd tillstyrka framställningen i övrigt.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges utsädesförening* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 148 000 kr.

J. Lantmäteri- och kartväsendet

[5] 12. **Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.** Å riksstaten för budgetåret 1962/63 är under förevarande anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag av 270 000 kr.

Rikets allmänna kartverk (skr. 26/7 1962) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1962/63 anvisas 683 000 kr. för inköp av flygplansutrustning.

Kartverket erinrar om att ämbetsverket tidigare hade fyra egna flygplan för flygfotografering, två av typ Siebel och två av typ Focke- Wulf- Weihe. När de två sistnämnda planen ej längre kunde användas, övergick kartverket till att förhyra två flygplan av typ Beech D 18 S från AB Svensk Flygtjänst. Därjämte har under senare år förhyrts ett femte flygplan av typ Aero-Commander. Hyresavtalet för de båda flygplanen av typ Beech har av bolaget uppsagts från den 1 januari 1963. Bolaget har därvid meddelat att det ej lyckats erhålla sysselsättning för flygplanen under vinterhalvåret i beräknad omfattning och att hyresavgiften därför måste höjas. Kartverket uttalar i sammanhanget att redan nu gällande hyresavtal har medfört högre kostnader än verkets driftskostnader för planen av typ Siebel, vilka dessutom har betydligt högre kapacitet. Även planen av typ Aero-Commander är väsentligt underlägsna Siebelplanen.

I anledning av det uppkomna läget har kartverket undersökt olika möjligheter att i fortsättningen få tillgång till lämpliga flygplan för flygfoto-

grafering. De alternativ som därvid jämförts är dels anskaffning av ytterligare Siebelflygplan, dels fortsatt förhyrning av Beechflygplanen dels ock förhyrning av flygplan av typ Aero-Commander. Samråd har vidare ägt rum med flygförvaltningen för att undersöka om några flygplan vid flygvapnets transportorganisation skulle kunna utnyttjas. Några lämpliga flygplan finns emellertid ej tillgängliga där.

Kartverket anser, att av de tre alternativen endast anskaffning av ytterligare Siebelflygplan ger fullgoda plan för flygfotografering. Rörande möjligheterna till sådan anskaffning anför kartverket bl. a. följande.

Franska flygvapnet, som använder Siebelflygplanen för spaningsuppgifter, har börjat ersätta dessa plan med andra typer. Vid besök i Frankrike har under hand uppgivits att flygplanstypen torde komma att användas i ytterligare fem år och att det centrala reservdelsförrådet i varje fall skulle komma att bibehållas under ytterligare tre år. Vid besiktning av till försäljning utbudna plan har tre nyöversedda flygplan reserverats för kartverkets räkning.

Enligt preliminär överenskommelse med den franska försäljningsorganisationen för flygmateriel skulle inköpskostnaderna för ett flygplan med två nya motorer uppgå till ca 257 000 kr. Därtill kommer en kostnad av ca 125 000 kr. för installation av flygfotograferingskamera och viss annan utrustning. Kartverket framhåller att ett fullt utrustat nytt flygfotograferingsplan skulle kosta betydligt över 1 000 000 kr. Som jämförelse nämner kartverket även att de flygplan, som specialtillverkats för det franska kartverket, kostat omkring 3 500 000 kr. stycket.

Kartverket anser att två flygplan med nya motorer bör inköpas för att sättas i drift vid fotograferingssäsongens början våren 1963. Med hänsyn till det låga priset för själva flygplanen bör ytterligare ett inköpas som reservplan. Slutligen bör som reserv köpas en motor. Den sammanlagda inköpskostnaden uppgår till 683 000 kr. Kostnaderna för installation av flygfotograferingskameror och övrig utrustning kan enligt kartverket täckas från tillgängliga anslag. Kartverket beräknar, att vid bifall till förslaget anslagsposten till flygfotografering under ämbetsverkets anslag till kartarbeten kan minskas med omkring 100 000 kr. per år fr. o. m. budgetåret 1964/65.

Y t t r a n d e. Statskontoret tillstyrker kartverkets förslag. Av vad kartverket anfört framgår enligt statskontoret, att verket behöver komplettera sin fotograferingskapacitet och att flygvapnet ej kan ställa för ändamålet lämpade plan till förfogande. Det av kartverket förordade alternativet synes om hänsyn tas till anskaffningskostnad och förutsebar användningstid ställa sig ekonomiskt gynnsammare än inköp av andra plan eller förhyrning av plan.

Departementschefen

Kartverket utför flygfotografering till grund för de officiella kartorna och för en rad andra ur samhällets synpunkt angelägna uppgifter, t. ex. ratio-

naliseringsåtgärder inom jord- och skogsbruk, planering enligt byggnadslagen, vägprojektering, vattenkraftanläggningar m. m. Det är därför angeläget att kartverkets kapacitet för ändamålet är tillräcklig. I likhet med kartverket och statskontoret har jag vid min prövning av frågan funnit att den i rådande läge lämpligaste lösningen synes vara att inköpa ytterligare två kompletta flygplan av samma typ som de befintliga samt ett plan och annan materiel i reserv. Med hänsyn härtill och då jag i övrigt inte funnit anledning till erinran mot kartverkets förslag tillstyrker jag att 683 000 kr. anvisas för att täcka kostnaderna för inköp av den i det föregående angivna flygmaterielen. Enär de nya flygplanen bör inköpas snarast för att kunna tas i bruk våren 1963 bör medlen anvisas å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1962/63. Kostnaderna för att ställa flygplanen i ordning för flygfotografering liksom även kostnaderna för hemtransport m. m. bör såsom kartverket uttalat kunna rymmas inom tillgängliga anslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 683 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

[6] 27 a. Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan. Förslag om byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan framlades ursprungligen av jordbrukshögskoleutredningen (SOU 1960: 2), som beräknade det sammanlagda nybyggnadsbehovet vid Ultuna till 4 700 m² institutionslokaler jämte vissa övriga utrymmen såsom växthus, arbetshallar, djurlokaler m. m. och vid högskolans trädgårdssektion i Alnarp till 900 m² institutionslokaler jämte växthus och arbetshallar m. m. De förordade byggnadsarbetena vid Ultuna kostnadsberäknades år 1959 till 18,8 milj. kr. och vid Alnarp till 5,6 milj. kr.

Byggnadsstyrelsen, som nu utarbetat byggnadsprogram samt utfört projektering för vissa av de av jordbrukshögskoleutredningen förordade byggnadsarbetena, hemställer, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisas 1 425 000 kr. De nu aktuella arbetena framgår av följande sammanställning.

1. Vid Ultuna

a) ombyggnad av nuvarande Ultuna lantbruksskola till institutionslokaler för institutionen för växtodling	410 000
b) Ombyggnad av vissa bostäder vid Ultuna egendom	753 000
c) Ombyggnad av den tidigare ungdjursladugården till djurlaboratorium för institutionerna för djurfysiologi och näringsfysiologi	763 000

2. Vid Alnarp

a) Anslutning av avloppet från Alnarp till Lommaledningen . . .	775 000
b) Ombyggnad av f. d. Alnarps skola till institutionslokaler för institutionen för köksväxtodling	500 000
c) Om- och tillbyggnad av kylrum, förrådsutrymmen och personalrum vid Mellangård (institutionen för köksväxtodling)	1 150 000
d) Ombyggnad av f. d. hovbeslagsskolan till tjänsterum samt förråds- och laboratorielokaler för i Alnarp stationerade distriktsförsöksledare och specialrådgivare	950 000
e) Om- och tillbyggnad av restaurang	1 400 000
	<hr/> 6 701 000

Motiv 1 a). Enligt beslut av 1961 års riksdag skall Ultuna lantbruksskola avvecklas. I oktober 1962 lämnar de sista eleverna skolan. De av lantbruksskolan disponerade lokalerna skall därefter iordningställas som institutionslokaler för institutionen för växtodling. Härigenom erhåller högskolan relativt snabbt ett tillskott om ca 50 rum, vilket är av stor betydelse med hänsyn till den nuvarande knappheten på lokaler vid högskolan. Byggnadsåtgärderna avser delning av vissa rum, renovering av toaletter samt iordningställande av kontorsrum, kurslaboratorium, föreläsningssal m. m.

1 b). Med hänsyn till att vissa av de nu befintliga bostadshusen visat sig bli mycket dyrbara att bygga om hemställer byggnadsstyrelsen om att som alternativ till ombyggnad få uppföra nya monteringsfärdiga bostadshus för det belopp, som en ombyggnad skulle ha krävt. För tre av de befintliga bostadshusen förordar emellertid byggnadsstyrelsen ombyggnad. Kostnaden härför beräknas uppgå till 108 000 kr.

1 c). Den västra flygelbyggnaden till Ultuna egendoms ladugård, den s. k. ungdjursladugården, föreslås bli inredd till djurlaboratorium för institutionerna för djurfysiologi och näringsfysiologi. Nuvarande provisoriska förhållanden är i hög grad otillfredsställande ur bl. a. sanitär synpunkt och medger inte heller att forskningsarbetet kan bedrivas på ett ändamålsenligt sätt.

2 a). Spillvattnet från byggnaderna inom Alnarps-området avleds f. n. tillsammans med dagvattnet genom ett gemensamt ledningsnät till ett öppet dike. I samband med att spillvattnet inkopplas på den s. k. Lomma-ledningen till Malmö stads avloppsreningsverk måste enligt byggnadsstyrelsen ett nytt spillvattennät komma till utförande. På grund av nivåskillnaden behöver även en avloppspumpstation anläggas för uppföring av spillvattnet till Lomma-ledningen.

2 b). Inom ämnesområdet köksväxtodling skall enligt beslut av 1961 års riksdag (prop. 69) fr. o. m. 1963/64 tillkomma en forsknings- och undervisningsavdelning utöver den försöksavdelning som redan finns. Det ökade lokalbehovet planeras kunna tillgodoses genom att iordningsställa f. d. Alnarps skola till institutionslokaler.

2 c). Behovet av lokaler för forsknings- och försöksverksamheten inom köksväxtodlingsområdet, bl. a. för kylförvaring, sortering, maskinförvaring m. m., skall tillgodoses genom en nybyggnad i anslutning till befintliga växthus vid Mellangård. I en befintlig byggnad (Östra längan) skall vidare inredas vissa tjänsterum och personalrum (omklädningsrum, matsal och pentry). Befintliga pannrum i växthusanläggningen utökas. I övrigt föreslås vissa yttre arbeten såsom anläggning av ny väg, sänkning av gårdsplanen m. m.

2 d). F. d. hovbeslagsskolan avses bli tagen i anspråk för personal vid jordbruks-, husdjurs- och trädgårdsförsöksstationerna i södra försöksdistriktet samt vissa specialrådgivare. I denna byggnad skall sålunda iordningställas tjänsterum samt förrådslokaler och laboratorier. Vidare skall en enkel byggnad för traktor- och maskinförvaring nyuppföras.

2 e). Byggnadsstyrelsen anför i fråga om restaurangbyggnaden bl. a. följande.

Till den nuvarande restaurangen hör två större och två mindre matsalar. Av de två större matsalarna används den ena av elever med teoretiska studier, medan den andra används av elever med praktiska arbeten. Antalet elever vid Alnarpsinstitutet är f. n. ca 200. De två mindre matsalarna är avsedda för lärare och tjänstemän resp. gäster. Restaurangens köksavdelning sköts av 15 anställda och är av självhushållningstyp. Bland bristerna i det nuvarande köket må särskilt framhållas, att den inbördes placeringen av maskinerna är planlös, varför köket blir mycket tungarbetat och att egentligt varuintag saknas. De sanitära förhållandena är vidare sådana, att hälsovårdsnämnden kräver omedelbara åtgärder.

För att söka nedbringa kökspersonalens antal torde kafeteriaservering vara den serveringsform som bäst lämpar sig i detta fall. Enligt en beräkning som på byggnadsstyrelsens uppdrag utförts av avdelningen för driftsorganisation vid Sveriges lantbruksförbund erfordras vid nuvarande mat-hållning men med ombyggt kök och ändrad arbetsrutin nio anställda för matlagning och servering. För att möjliggöra en rationell drift är det nödvändigt med en fullständig omdisponering av köket. Samtidigt bör en om-läggning ske från självhushållning till att utnyttja halvfabrikat. Med hänsyn härtill förordar byggnadsstyrelsen, att en nybyggnad för köket uppförs vid restaurangens norra gavel. Köket kan då ges en kompromissfri funktionell uppbyggnad, samtidigt som varutillförseln kan ske med kortast möjliga väg från infarten. Vidare kan det nya köket uppföras utan något driftsstopp för restaurangen. Såväl lärare som elever föreslås äta i samma matsal. För de elever, som deltar i praktiskt arbete och övriga arbetsklädda, skall det emellertid finnas en mindre separat matsal (för ca 50 personer).

Enligt av byggnadsstyrelsen uppgjord investeringsplan erfordras under budgetåret 1962/63 för att påbörja nyssnämnda byggnadsarbeten ett anslag av 1 425 000 kr.

Departementschefen

I propositionen 1961: 69 angående upprustning av forskning, försök och högre undervisning på jordbruks- och trädgårdsområdena framhölls beträffande byggnadsfrågorna bland annat, att jordbrukshögskoleutredningens

förslag till byggnadsplanering i huvudsak syntes kunna utgöra en grund för de ny- och ombyggnadsåtgärder, som efterhand skulle bli erforderliga, allteftersom upprustningen av den lantbruksvetenskapliga verksamheten fortskred. Uttalandena lämnades utan erinran av riksdagen. Inom byggnadsstyrelsen har därefter inletts ett omfattande programmerings- och projekteringsarbete för ny- och ombyggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan i Ultuna och högskolans trädgårdssektion i Alnarp. Beträffande byggnadsarbeten, till vilka byggnadsstyrelsen i det föregående äskat medel, har huvudhandlingar nu upprättats. Dessa arbeten utgör sålunda inledningen till den av jordbrukshögskoleutredningen förordade upprustningen av byggnadsbeståndet vid lantbrukshögskolan.

I fråga om de nu aktuella byggnadsprojekten anser jag mig kunna förordad, att ombyggnaden av nuvarande Ultuna lantbruksskola till institutionslokaler för institutionen för växtodling genomförs till den av byggnadsstyrelsen beräknade kostnaden av 410 000 kr. Däremot torde, i anslutning till vad byggnadsstyrelsen anfört, den planerade ombyggnaden av bostadshusen 119—121 och 133 inte böra komma till stånd. Jag anser mig dock böra tillstyrka, att övriga bostadshus (nr 105, 143 och 168) i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag moderniseras för en sammanlagd kostnad av 108 000 kr. Den föreslagna ombyggnaden av f. d. ungdjursladugården till djurlaboratorium för institutionerna för djurfysiologi och näringsfysiologi finner jag mig likaledes böra i huvudsak tillstyrka med hänsyn till det angelägna i att dessa institutioner får bättre möjligheter att bedriva ett rationellt forskningsarbete. Emellertid synes vissa begränsningar i den föreslagna ombyggnaden utan olägenhet kunna ske, varvid bland annat ett föreslaget pannrum bör utgå. Med hänsyn härtill beräknas kostnaden för ombyggnaden kunna hållas inom en ram av 650 000 kr.

Den föreslagna anslutningen av avloppet vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut till den s. k. Lomma-ledningen synes böra ske i samband med att denna ledning färdigställs och de kommunala avloppsfrågorna löses. Jag anser mig därför böra förordad detta byggnadsprojekt, som kostnadsberäknats till 775 000 kr. Utöver denna investeringskostnad tillkommer en årlig avgift, som vid full anslutning beräknas uppgå till 26 000 kr. Den föreslagna ombyggnaden av f. d. Alnarps skola till institutionslokaler för institutionen för köksväxtodling anser jag bör utföras enligt av byggnadsstyrelsen förordade planer, dock med undantag för en föreslagen bastubyggnad. Kostnaden för ombyggnadsförslaget kan därvid beräknas till 460 000 kr.

I fråga om byggnadsarbetena vid Mellangård bör enligt min mening vissa begränsningar kunna genomföras. Bland annat bör de yttre arbeten, som inte har direkt samband med nybyggnationen, anstå. Den nya byggnaden för kylförvaring, sortering, maskinförvaring m. m., som föreslås uppförd i anslutning till befintliga växthus, anser jag mig däremot böra förordad. Kostnaden för ny- och ombyggnadsarbetena vid Mellangård kan efter förordade begränsningar beräknas till 1 000 000 kr.

Även de av byggnadsstyrelsen föreslagna ombyggnadsarbetena vid f. d. hovbeslagsskolan synes kunna begränsas. Sålunda bör förordade ombyggnader av två befintliga uthus inte genomföras nu. Med hänsyn till att den personal, som skall inrymmas i hovbeslagsskolan, har förhållandevis begränsat behov av laboratorier, torde dessas antal kunna minskas. Även det föreslagna pannrummet bör utgå, då uppvärmningen bör ske från en för området gemensam panncentral. En särskild utredning har visat att en sådan panncentral skapar förutsättningar för ett mera rationellt anordnande av uppvärmningen inom detta område och jag avser därför att senare begära medel för en dylik panncentral. Den sammanlagda kostnaden för ombyggnaden av f. d. hovbeslagsskolan jämte nybyggnaden av maskin- och traktorgarage, vilken synes böra komma till stånd, kan beräknas till 750 000 kr.

Med hänsyn till angelägenheten av att en ombyggnad av restaurangen kommer till stånd vill jag inte motsätta mig, att detta byggnadsprojekt förverkligas. Det torde emellertid kunna ske i ett något enklare utförande än vad byggnadsstyrelsen räknat med. Även vissa begränsningar i utrymmet torde kunna genomföras utan allvarliga olägenheter. Slutligen bör även för detta område tillkomma en gemensam panncentral, för vilken jag avser att senare begära medel. Vidtas de förordade förenklingarna och begränsningarna kan byggnadskostnaden för restaurangen beräknas till 1 200 000 kr.

Den sammanlagda beräknade kostnaden för de nu förordade byggnadsarbetena vid lantbrukshögskolan i Ultuna och högskolans trädgårdssektion i Alnarp uppgår till 5 353 000 kr. Härav beräknas för innevarande budgetår ett belopp av 1 325 000 kr. behöva disponeras.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 325 000 kr.

[7] 28. *Byggnadsarbeten vid skogshögskolan.* Å riksstaten för budgetåret 1962/63 är under förevarande anslagsrubrik uppfört ett investeringsanslag å 175 000 kr. Medlen är avsedda för en undervisningsbarack vid skogshögskolans förläggning i Garpenberg.

Byggnadsstyrelsen (skr. 13 och 27/8 1962) hemställer, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisas dels 825 000 kr. till nybyggnad av mässbyggnad m. m. vid skogshögskolans försökspark vid Bogesund och dels ytterligare 55 000 kr. till undervisningsbarack vid skogshögskolans förläggning i Garpenberg.

I fråga om byggnaden vid försöksparken vid Bogesund uttalar styrelsen att där ligger flera byggnader, som begagnas av skogshögskolan. En av dem förstördes fullständigt 1961 vid brand som förorsakats av åsknedslag. Byggnaden hade kort före branden iordningställt som mässbyggnad för den personal som tjänstgör vid försöksparken.

Kungl. Maj:t uppdrog den 23 februari 1962 åt styrelsen att utföra projektering fram till och med färdigställande av bygghandlingar rörande ny mäss-

byggnad m. m. Av de nu färdigställda bygghandlingarna framgår, att i byggnaden avses att inrymmas mässlokaler samt ett antal rum med erforderliga biutrymmen för vid försöksparken anställda förmän och praktikanter. Byggnaden har kostnadsberäknats till 825 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961.

För undervisningsbaracken vid skogshögskolans förläggning i Garpenberg har bygghandlingar färdigställts. I syfte att kunna uppföra byggnaden redan under hösten 1962 har styrelsen infordrat anbud på byggnadsarbetena. Anbudet visar att arbetena inte kan rymmas inom den tidigare beräknade kostnadsram om 175 000 kr. utan att kostnaderna uppgår till 230 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962.

Departementschefen

Byggnadsstyrelsens förslag till nybyggnad vid skogshögskolans försöks- park vid Bogesund anser jag mig böra godta. Med hänsyn till angelägenheten av att byggnaden, som delvis utgör ersättning för en nedbrunnen äldre byggnad, snarast uppförs tillstyrker jag att för ändamålet å tilläggsstat anvisas 825 000 kr.

De ökade kostnaderna för undervisningsbaracken i Garpenberg har befunnits vara oundvikliga eftersom den erfordras för den genom riksdagsbeslut omlagda undervisningen redan höstterminen 1962. Kungl. Maj:t har därför den 21 september 1962 på min föredragning uppdragit åt byggnadsstyrelsen att uppföra baracken. Det ytterligare medelsbehovet av 55 000 kr. torde böra anvisas å tilläggsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid skogshögskolan* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett investerings- anslag av 880 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

G. Lüzell

Bilaga 7

INRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Kunglig Höghet, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 26 oktober 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Johansson, anmäler härefter under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 och anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Elfte huvudtiteln

D. Polisväsendet

[1] 4. Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten. Gällande bestämmelser om beräkning av ersättning för pensioneringskostnad åt stad, som har att tillhandahålla statspolis, återfinnes i kungörelsen den 24 november 1932 (nr 532) angående statsbidrag till polisväsendet (statsbidragskungörelsen) i dess genom kungörelsen den 18 december 1953 (nr 760) ändrade lydelse. Ersättningen, som i stort skall täcka pensionskostnaderna, utgår fortlöpande under polismannens aktivtid och beräknas på grundval av vad som under aktivtiden är känt rörande pensionsbelopp, pensionsålder etc. Den utgör viss procent av beloppen för hel pension — egen pension och familjepension var för sig — i den lönegrad polismannen tillhör. Procenttalen är differentierade efter pensionsålder. Detta system har fungerat i princip oförändrat sedan statspolisorganisationens tillkomst år 1932. De ursprungliga procenttalen för ersättningens beräkning tillämpades intill utgången av 1952, då en uppräknings ägde rum, motiverad av nya betingelser i fråga om såväl pensionsrättens materiella innehåll som försäkringsteknis-

ka antaganden och den allmänna lönenivåns utveckling i början av 1950-talet. För den normala pensionsåldern 60 år motsvarade den nya ersättningen omkring 27 % av medellönen för polisen. Tillämpningstiden för de nya procenttalen begränsades till fem år räknat fr. o. m. 1953. Sedermera prolongerades procenttalen att gälla även för perioden 1958--1962.

Förslag

Statspolisintendenten har med skrivelse den 22 november 1961 överlämnat en av särskilt tillkallad sakkunnig den 15 november 1961 upprättad promemoria med förslag till ändring fr. o. m. kalenderåret 1963 av de f. n. gällande ersättningsbestämmelserna. Statspolisintendenten förordar, att de ändrade grunderna skall tillämpas beträffande åren 1963--1967.

Den sakkunnige förordar i promemorian, att nu gällande procenttal skall omräknas med hänsyn till den allmänna pensionsreformen. Enär kommunerna beträffande sina anställdas pensioner tillämpar ett bruttosystem i den meningen att i pensionsutfästelserna inkluderas blivande lagfästa förmåner, medför detta, att kommunernas egna utbetalningar av pensionsförmåner sjunker i samma mån som folk- och barnpensionerna ökar. I överensstämmelse med bruttopensioneringens regler bör enligt den sakkunnige ersättning för statspolis pensioneringen i framtiden icke utgå för vad som motsvarar nämnda sociala förmåner. Inte heller ATP-avgifterna bör behandlas som en kostnad, vilken skall ersättas av statsverket i hitillsvarande ordning. För denna del av den kommunala bruttopensioneringen föreslår den sakkunnige, att gottgörelse i stället lämnas efter hand som ATP-avgifterna förfaller till betalning. Samtidigt med denna av pensionsreformen föranledda omräkning av procenttalen bör enligt den sakkunnige vissa förenklingar genomföras såsom följd av att statspolisstädernas pensionering av polispersonalen numera kan förutsättas ske helt i överensstämmelse med huvudbestämmelserna i städernas normalpensionsreglemente NPR. Sålunda torde uppspaltningen på egenpension och familjepension kunna upphöra, och man kan räkna med ett enhetligt regelsystem i fråga om pensionsålder, innebärande 60 år för polisman under kommissariegrad och 65 år för kommissarier.

Beträffande de för omräkningen av procenttalen nödvändiga kostnadsundersökningarna framhåller den sakkunnige, att det sätt på vilket den allmänna pensioneringen bygges upp för den aktiva generationen innebär en betydande teknisk komplikation i det att insamling av uppgifter om polisens fördelning på levnadsåldrar, lönegrader m. m. och bearbetning av detta material borde ske, om samma noggrannhet som vid 1953 års utredning skall eftersträvas. Av olika skäl föreslår emellertid den sakkunnige, att pensionsersättningen efter 1962, såvitt gäller de i kompletteringspensionsrätten ingående objekten för denna ersättning, skall grundas mera på schematiska överväganden än på en allsidig utredning av samtliga i sammanhanget relevanta förhållanden. Den sakkunnige pekar härvid särskilt på att gränsdragningen mellan allmän pension och kommunal kompletteringspension, speciellt i fråga om sjuk- och familjepensioneringen, är flytande på flera av-

snitt och att man inte kan räkna med någon fixering i detta hänseende förrän statsmakterna tagit ställning till den allmänna pensioneringens mera exakta utformning i nämnda delar. Först då kan det materiella innehållet i den kommunala kompletteringspensionen bestämmas, vilket är en grundläggande förutsättning för tillämpning av ett ersättningsystem, syftande till aktivtidstäckning av pensionskostnaderna. Med uttalandet att kompletteringspensionen bör ersättas efter en schematiserad beräkningsgrund avser den sakkunnige att det inte nu skall företagas någon speciell avräkning mellan hittills tillämpade, på bruttopensioner grundade ersättningar och den för framtiden erforderliga ersättningen för nettopensionskostnad. För sjuk- och familjepensioneringen beräknas alltså icke någon särskild ersättning, vilket innebär att kostnaderna för denna del av den kommunala bruttopensioneringen förutsättes täckta av allmän pension jämte de inom nuvarande ersättningsystem beräkneliga fribreven.

Med utgångspunkt bl. a. i nyss angivna förutsättningar har den sakkunnige kommit till det resultatet, att ersättning för pensionskostnaden bör utgå med i runt tal 9 procent, räknat på en medellön som förutsättes ligga i näst högsta löneklassen av vederbörande lönegrad. För pensionsåldern 59 år blir motsvarande ersättning 10 procent av nämnda medellön.

För så vitt inte praktiska eller andra skäl anses tala för att statsbidragsgivningen till ATP-avgifter och kompletteringspension sker var för sig, anser den sakkunnige att man bör överväga att sammanlagga bidragen. Med utgångspunkt i statspolisens medellöneläge år 1961 — ungefär 19 000 kr. för år — och ett basbelopp av 4 300 kr., som undantages från beräkning av ATP, är enligt den sakkunnige 77 % av lönen avgifts- och förmånsbildande inom ATP-systemet. Den sakkunnige föreslår därför, att den sammanlagda ersättningen för ATP-avgiften och kostnaden för kompletteringspension skall utgå med det antal procent av den i 1 § 1. andra stycket statsbidragskungörelsen angivna medellönen, som svarar mot summan av 9 (10) och sjuttiosju hundradelar av den för året av Konungen med riksdagen fastställda procentsatsen för uttag av avgifter enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension.

Yttranden

I ärendet har yttranden avgivits av riksrevisionsverket, statens pensionsanstalt och svenska stadsförbundet.

Riksrevisionsverket ifrågasätter, om en sammanslagning av statens bidrag till avgifter för allmän tilläggspension och till kompletteringspension skulle komma att innebära någon förenkling ur redogörarsynpunkt. Enligt ämbetsverkets mening bör man i stället överväga, huruvida icke statsbidragsgivningen till avgifter för allmän tilläggspension bör ske med vissa i författningen angivna årsbelopp på i princip samma sätt som inom det obligatoriska skolväsendet. I övrigt har ämbetsverket inte något att erinra mot den föreslagna bidragsgivningen.

Statens pensionsanstalt avstyrker att förslaget lägges till grund för bestämmelser i ämnet. Anstalten framhåller, att beräkningen av kostnaderna

för pensionsförmåner är avhängig av ett flertal ovissa faktorer och torde ha betydelse i olika statliga och kommunala sammanhang. Anstalten har i utlåtande den 23 augusti 1961 över ett betänkande angående organisationen av de fiskesakkunniga organen i vattenmål m. m. förordat, att samråd i denna fråga bör komma till stånd mellan representanter för staten och andra arbetsgivare, i varje fall kommunerna, i syfte att söka uppnå gemensamma normer. I avvaktan på resultatet härav har ämbetsverket i nämnda utlåtande förklarat sig icke ha något att erinra mot att de inom fiskeriområdet hittills tillämpade normerna för kalkyleringen av de statliga kostnaderna för de anställdas pensionering bibehålles. Med hänsyn härtill och då de nya grunderna för statsbidrag kan beräknas gälla för en helt kort tid före förstatligandet av polisväsendet anser pensionsanstalten tillräckliga skäl inte föreligga för en ändring av nuvarande statsbidragssystem. Pensionsanstalten förutsätter att särskild ersättning icke skall utgå till kommunerna för de ATP-avgifter, som erlægges för denna tid.

Svenska stadsförbundet ansluter sig icke till förslaget att sammanlägga statsbidragen för den kommunala kompletteringspensionen och för kommunernas ATP-avgifter utan förordar, att ersättningen för ATP-avgifterna skall beräknas med tillämpning av den för resp. år fastställda procentsatsen för uttag av avgift enligt ATP-lagen, medellönen för året och det för året gällande basbeloppet. Förbundet anser vidare att man vid utfärdande av nya bestämmelser angående ersättning för här avsedd pensioneringskostnad bör beakta att den under perioden 1958—1962 inträffade penningvärdesförsämringen och därav föranledda höjningar av dyrtidskompensationen för personal, som avgått med pension redan före periodens början, har avsevärt ökat pensionskostnaderna utan egentlig motverkan av samordning med folkpension och utan kompensation i statsbidragsbestämmelserna för instundande period. I övrigt anser sig förbundet kunna acceptera att kostnadsberäkningarna skett mera med utgångspunkt från schematiska överväganden än från allsidig utredning av relevanta förhållanden. Detta har ansetts vara möjligt mot bakgrunden av att förstatligandet av hela polisväsendet kommer att inom en nära framtid medföra att frågan om finansieringen av statspolisens pensioner blir inaktuell från nuvarande utgångspunkter.

Departementschefen

I propositionen 1953:171 angående vissa anslag till polisväsendet för budgetåret 1953/54 m. m. föreslog Kungl. Maj:t ändrade beräkningsgrunder för statens bidrag till städer som har att tillhandahålla statspolismän, såvitt angår städernas kostnader för pensioneringen av dessa polismän. Liksom tidigare skulle ersättningen grundas på en beräkning av fortlöpande pensionsavgifter i procent av pensionsunderlagen. Procenttalen skulle emellertid få en till fem år begränsad tillämpningstid och sålunda gälla för kalenderåren 1953—1957. För pensionsåldern 60 år innebar förslaget att statsbidragen skulle utgå med omkring 27 procent av medellönen för polismännen. Riksdagen godtog förslaget. I statsverkspropositionen år 1957 förordade Kungl. Maj:t, att ersättningsreglerna för här avsedda statsbidrag skulle

förlängas för år 1958. Förslaget föranledde icke någon erinran från riksdagens sida. Sedermera har riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t förlängt nämnda regler för ett år i sänder fram till och med kalenderåret 1962. Ersättningsgrunderna har sålunda gällt för ytterligare en femårsperiod, nämligen åren 1958—1962. Beträffande beräkningen av ersättningen för kommande femårsperiod har som i det föregående redovisats statspolisintendenten låtit göra en särskild utredning.

Emellertid har förutsättningarna för att genomföra det sålunda framlagda förslaget väsentligt ändrats i och med att Kungl. Maj:t i proposition nr 148 till årets riksdag föreslagit, att polisväsendet skall helt förstätligas fr. o. m. den 1 januari 1965. Om riksdagen antar denna proposition, blir frågan om statsbidrag till kommunerna för pensioneringskostnader till statspolismän inte aktuell för 1965 och åren därefter. Dessa nya förutsättningar talar för att man inte bör göra någon ändring i berörda statsbidragsbestämmelser, en ändring som skulle komma att gälla enbart för åren 1963 och 1964. Härtill kommer att det av statspolisintendenten framlagda förslaget rönt viss kritik vid remissbehandlingen. Statens pensionsanstalt har helt avstyrkt förslaget. Mot bakgrunden av det anförda är jag för egen del inte beredd att tillstyrka att förslaget lägges till grund för ändrade ersättningsbestämmelser. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, bör i stället nu gällande bestämmelser angående statsbidrag till kostnader för pensionering av statspolispersonal förlängas att gälla även för kalenderåren 1963 och 1964. Ett bifall till det av mig framförda förslaget kommer inte att påverka beräkningen av medelsbehovet under anslaget till Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten för innevarande budgetår. Jag föreslår sålunda, att Kungl. Maj:t nu icke vidtar annan åtgärd i ärendet, än att Kungl. Maj:t föreskriver att vad jag anförskall anmälas för riksdagen genom att utdrag av detta protokoll fogas vid den i dag beslutade propositionen angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

[2] 35. Utbyggande av karolinska sjukhuset. För detta ändamål har för budgetåret 1962/63 anvisats ett investeringsanslag av 6 560 000 kr.

Inledning

I skrivelse den 16 februari 1962 hemställde *direktionen för karolinska sjukhuset* om uppdrag att på grundval av ett till skrivelsen fogat förslag till lokalprogram projektera en tillbyggnad av den patologiska institutionen vid karolinska sjukhuset. Direktionen anförde därvid bl. a. följande.

Den till karolinska sjukhusets område förlagda patologiska institutionen, som tillika utgör sjukhusets patologiska avdelning, togs i bruk år 1940 och avsågs från början skola betjäna ett sjukhus med 1 056 vårdplatser. Institutionen är uppförd i 4 våningar. Obduktionsavdelningen är förlagd i sou-

terrängvåningen, medan undervisningen erhållit lokaler i bottenvåningen. Våningen en trappa upp har företrädesvis reserverats för forskning. Våningen två trappor upp inrymmer djuravdelning med operationsrum. I denna våning har utrymme jämväl upplåtits för tandläkarhögskolans i Stockholm tandhistopatologiska avdelning.

Sjukhusets utbyggnad till f. n. i runt tal 1 800 vårdplatser och den snabba utvecklingen inom ämnet patologi nödvändiggör, att den patologiska institutionen utbygges så att densamma på ett rationellt sätt kan tjäna sin dubbeluppgift som dels institution för undervisning och forskning i patologi, dels en klinisk-patologisk avdelning avsedd för sjukvården vid karolinska sjukhuset. Sedan institutionens tillkomst har antalet därstädes verkamma personer ökat från 12 till 45 befattningshavare. Den lägre lärarpersonalen, assistenter och amanuenser kan på grund av lokalbrist f. n. ej tillfredsställande bedriva sin vetenskapliga vidareutbildning i patologi. De utrymmen, som står till förfogande för forskning och forskningsundervisning, är maximalt utnyttjade. Koridorutrymmen har måst tagas i anspråk för dyrbar apparatur. Provisoriska mellanväggar har måst uppsättas och skrubblänkande utrymmen samt biblioteket utnyttjas som laboratorielokaler. Detta tillstånd påverkar direkt och indirekt forskning och utbildning i patologi ytterst ogynnsamt.

Jämväl den för sjukvården erforderliga verksamheten hämmas f. n. av lokalbristen. För det kliniskt-patologiska sjukvårdsarbetet har på sjukhusets stat inrättats en laboratur och två underläkartjänster. En väsentlig orsak till att dessa tjänster ännu icke kunnat besättas till stort förfång för sjukhuset är att lokaler för tjänsteinnehavarna icke kunnat anordnas inom institutionen. Även för klinisk cytologi, vilken vetenskap under de senaste åren genomgått en mycket snabb expansion i hela världen, saknas f. n. tillräckliga lokaler. Den cytologiska diagnostiken har utvecklats till ett oundgängligt hjälpmedel som snabbdiagnostisk undersökningsmetod i det löpande kliniska arbetet och utnyttjas f. n. med växande framgång inom olika medicinska discipliner. Det framstår som angeläget att den rådande, av lokalbrist förorsakade eftersläpningen beträffande klinisk cytologi vid karolinska sjukhuset snarast häves.

I pågående generalplanearbete ingår givetvis att utreda den patologiska institutionens framtida behov av ökade lokaler för undervisning, forskning och sjukvård samt möjligheterna att tillgodose detta behov. Denna utredning avser att åstadkomma en ordning, som på längre sikt kan anpassas efter sjukhusets behov av tillgång på expertis i patologi för såväl rutinmässig sjukvård som sådan klinisk verksamhet, som fordrar speciella morfologiska undersökningar utan att för den skull primärt vara inriktad på patologiskt-anatomiska frågeställningar. Planeringen tager sikte på en utbyggbar organisation med laboratorietjänster i skilda specialiteter, såsom pediatrik patologi, thoraxpatologi, cytologi, gynekologisk patologi etc. Genom en organisation med kvalificerade patologer i laborators ställning kan såväl de olika specialklinikernas behov av löpande patologisk-anatomisk diagnostik som behovet av patologisk expertis i olika forskningsprojekt med klinisk inriktning tillgodoses. Ett sammanförande av patologisk expertis inom olika specialfack till en och samma byggnad skapar också förutsättningar för betydande rationaliseringar av både ekonomisk och praktisk natur.

Enligt direktionens mening måste emellertid resultatet av pågående generalplanearbete avvaktas innan förslag kan framläggas till den utbyggnad av den patologiska institutionen, som erfordras för att tillgodose sjukvårdens och forskningens framtida behov. Så kan emellertid icke ske i fråga om lokaler för undervisningens behov. Jämlikt i proposition 1961:108 framlagd, av riksdagen godkänd plan för ökad utbildning av läkare skall

antalet propedeutiska och kliniska utbildningsplatser vid karolinska institutet successivt ökas till 160 per år. Den fortsatta planläggningen har givit vid handen att antalet utbildningsplatser inom ämnet patologi redan under vårterminen 1964 kommer att behöva ökas till 80 eller med 20 i förhållande till nuvarande antal för termin räknat. De medicine kandidater, som påbörjar sina studier i patologi en vårtermin, hänvisas f. n. till patologiska institutionen vid karolinska sjukhuset, medan de studerande, som begynner sina studier i ämnet en hösttermin, hänvisas till patologiska institutionen vid Sabbatsbergs sjukhus. Ändring av denna ordning synes icke böra ske vid ökning av antalet utbildningsplatser. Institutet behöver således kunna förfoga över 80 utbildningsplatser i patologi vid karolinska sjukhuset fr. o. m. vårterminen 1964, vid vilken tidpunkt tillräckliga undervisningslokaler måste stå till förfogande. Såsom redan beredningen för ökad läkarutbildning framhållit är det en oundgänglig förutsättning för ett genomförande av den beslutade ökningen av elevantalet, att den patologiska institutionen vid karolinska sjukhuset utbygges, därest icke en för undervisningen i patologi ohållbar situation skall uppkomma. För obduktionsundervisningen torde i fråga om de studerande vid karolinska sjukhuset för framtiden en gruppindelning böra ske med två grupper om vardera 20 studerande vid detta sjukhus och en grupp om 20 studenter på ett vart av Södersjukhuset och S:t Görans sjukhus. Vid en sådan uppdelning krävs icke någon utökning av obduktionslokaler och föreläsningssalar vid karolinska sjukhuset. Däremot erfordras utökade demonstrationslokaler, samt omklädnings- och liknande utrymmen för såväl lärare som studenter.

Det ökade lokalbehovet kan tillgodoses antingen genom en påbyggnad av den nuvarande institutionen eller genom en utbyggnad i anslutning till densamma. I och för sig kan institutionen utvidgas genom en påbyggnad med en våning om cirka 640 m² bruttoyta. En dylik påbyggnad skulle emellertid under byggnadstiden medföra så allvarliga störningar i institutionens drift, att densamma icke bör komma till utförande. Efter påbyggnad med ytterligare en våning måste institutionens djuravdelning flyttas till det nya våningsplanet och djuravdelningens nuvarande lokaler ändras till undervisningslokaler. Förutom tidsspillan skulle väsentligt ökade kostnader uppkomma därigenom.

Det framtida utbyggnadsbehovet för den patologiska institutionen synes därför böra tillgodoses genom en tillbyggnad av institutionen i anslutning till dess norra gavel. Hinder föreligger icke att därstädes uppföra en byggnad av tillräcklig längd och höjd för erforderliga forsknings- och undervisningslokaler. Härigenom skulle den nuvarande institutionen i huvudsak kunna reserveras för rutinpatologi. Starka skäl kan givetvis anföras för att det till följd av det ökade elevintaget erforderliga lokaltillskottet tillgodoses genom uppförande av ifrågavarande tillbyggnad i en första byggnads-etapp. Härför erfordras emellertid, att en planlösning av byggnaden i dess helhet dessförinnan utarbetats. Inom den begränsade tid, som står till förfogande för anordnande av erforderliga undervisningslokaler, kan en dylik projektering emellertid icke medhinnas. Direktionen har därför stannat för en lösning som innebär tillskapande av fullgoda lokaler för undervisningen genom uppförandet av en en-plans byggnad direkt ansluten till institutionsbyggnadens nuvarande lokaler för obduktionsundervisning.

Direktionen understryker, att den planerade tillbyggnaden låter sig väl inpassa som en integrerande del i en framtida ytterligare utbyggnad av den patologiska institutionen. Genom tillkomsten av den nya undervisningsflygeln kommer ett begränsat antal rumsenheter att frigöras inom den nuvarande institutionsbyggnaden, varigenom rutinpatologins mest trängande behov kan nödtorftigt tillgodoses.

Den föreslagna tillbyggnaden måste påbörjas vid årsskiftet 1962—63 för att kunna möta de krav, som det ökade kandidatintaget kommer att medföra. Avsikten är att erforderlig projektering skall kunna slutföras under år 1962. Byggnadstiden beräknas till ett år. Den beräknade byggnadsvolymen uppgår till cirka 3 600 m³.

Över direktionens framställning avgavs yttranden av byggnadsstyrelsen, nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande samt universitetskanslersämbetet efter hörande av lärarkollegiet vid karolinska institutet.

Byggnadsstyrelsen uppskattade kostnaderna för byggnadsföretaget, inklusive yttre arbeten, till cirka 1 100 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1961. Med hänsyn till att utökade lokaler för undervisning måste vara färdigställda till vårterminen 1964 ville styrelsen ej motsätta sig, att projekteringen av utbyggnaden av den patologiska institutionen utfördes vid sidan av det egentliga generalplanarbetet vid karolinska sjukhuset. Föreslagen utbyggnad ingav dock byggnadsstyrelsen betänksamhet på grund av det mycket knappa avståndet till de befintliga byggnaderna. Möjlighet syntes dock föreligga att öka dessa avstånd till godtagbara mått genom en förskjutning och ändrad utformning av den föreslagna tillbyggnaden.

Nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande, som beklagade att möjligheter icke förelegat för direktionen att utreda och i förevarande sammanhang redovisa åtminstone de översiktliga riktlinjerna för utbyggnaden av institutionen i dess helhet, ansåg det nödvändigt, att åtgärder för att tillskapa den föreslagna, i hög grad påkallade utvidgningen skyndsamt vidtogs. Mot det framlagda lokalprogrammet hade nämnden ej annan erinran än att angivna lokalytor i vissa fall syntes kunna justeras nedåt i samband med den ritningsmässiga bearbetningen.

Universitetskanslersämbetet och lärarkollegiet vid karolinska institutet tillstyrkte framställningen och framhöll, att verksamheten vid patologiska institutionen hämmades och försvårades mycket starkt av rådande lokalbrist, som orsakat en avsevärd eftersläpning vid karolinska sjukhuset av såväl klinisk-patologisk verksamhet av skilda slag som vidareutbildning av patologer.

Genom beslut den 28 juni 1962 uppdrog Kungl. Maj:t åt direktionen att på grundval av framlagt byggnadsprogram samt med iakttagande av vad som anförts i en vid beslutet fogad departementspromemoria utföra projektering fram till och med färdigställande av huvudhandlingar, innefattande tillförlitlig kostnadsberäkning, av tillbyggnad för den patologiska institutionen vid karolinska sjukhuset. I departementspromemorian framhölls bl. a., att i byggnadsprogrammet upptagna ytor för vissa lokaler — däribland två kursrum för kandidater — borde minskas. Härutöver skulle direktionen noga pröva, om inte vissa utrymmen helt kunde slopas. Tillbyggnaden borde vidare ges en sådan utformning, att trånga gårdsbildningar med därav följande otillfredsställande ljusförhållanden i största möjliga utsträckning undveks.

Förslag

Direktionen för karolinska sjukhuset hemställer i skrivelse den 28 september 1962 bl. a. om anvisande å tilläggsstat för budgetåret 1962/63 av 1 150 000 kr. för tillbyggnad av patologiska institutionen å karolinska sjukhuset.

Motiv

Vid projekteringen av tillbyggnaden av patologiska institutionen har samråd i fråga om ritningsarbetet skett med byggnadsstyrelsen. De i departementspromemorian berörda två kursrummen för kandidater har minskats till omkring 100 m² per rum. Därjämte har ett i byggnadsprogrammet upptaget pentry för kandidater slopats och vissa förrådsutrymmen modifierats, varigenom en mindre yta kunnat inbesparas. Å andra sidan har emellertid ett apparatrum för VVS tillkommit.

Direktionen, som överlämnar huvudritningar och kostnadsberäkningar m. m., beräknar, att tillbyggnaden skall kunna vara färdig att tagas i bruk senast den 1 mars 1964. Byggnadskostnaderna enligt prisläget den 1 juli 1962 beräknas till sammanlagt 1 150 000 kr., varav 48 000 kr. för ledningskulvert, 548 000 kr. för övriga byggnadsarbeten, 130 000 kr. för VVS-anläggningar, 149 500 kr. för el-anläggningar, 180 000 kr. för arvoden och central administration samt 94 500 kr. för utvändiga markarbeten m. m.

Direktionens nu framlagda förslag innebär en tillbyggnad i ett våningsplan med en byggnadsvolym om cirka 3 570 m³ och en yta av 805 m². Tillbyggnaden planeras omfatta, förutom nämnda två större kursrum för kandidater, bl. a. fyra rum för assistenter, tre rum för amanuenser, laboratorielokaler, bibliotek, jourrum, dagrum för kandidater och personalrum med pentry.

Medel för arbetets utförande erfordras i sin helhet budgetåret 1962/63.

Departementschefen

Sedan den patologiska institutionen vid karolinska sjukhuset, vilken har till uppgift att vara dels en institution för utbildning och forskning i patologi, dels ock en klinisk-patologisk avdelning för sjukvården vid sjukhuset, tagits i bruk år 1940, har skett såväl en snabb utveckling inom ämnet patologi som en ökning av sjukhusets vårdplatsantal från cirka 1 000 till i runt tal 1 800. Antalet inom institutionen verksamma personer har ökat från 12 till 45. Bristen på erforderliga utrymmen inom institutionen är, såsom framgår av vad direktionen anför, i hög grad besvärande inte endast för utbildningen och forskningen i patologi utan även för sjukvårdsverksamheten. I pågående generalplanearbete utredes den patologiska institutionens framtida behov av lokaler. Innan en eventuell utbyggnad av patologiska institutionen för att bereda ökade lokaler för forskning och sjukvård överväges, bör resultatet av nämnda arbete avvaktas. När det gäller behovet av utökade lokaler för utbildningen i patologi måste karolinska institutet emellertid

redan under våren 1964 kunna disponera sammanlagt 80 utbildningsplatser i patologi vid institutionen, vilket innebär en ökning med 20 platser. En nödvändig förutsättning för denna platsökning är, att den patologiska institutionen dessförinnan erhåller tillräckliga lokaler för ifrågavarande utbildning. Utbildningen i patologi omfattar f. n. dels undervisning genom föreläsningar m. m., dels demonstrationer av preparat och dels obduktionsövningar. Beträffande obduktionsundervisningen torde en uppdelning i fyra grupper av studerandena i patologi vid karolinska sjukhuset böra ske. Två av dessa grupper kan erhålla obduktionsundervisning vid Södersjukhuset respektive S:t Görans sjukhus. Härigenom torde en utökning av föreläsningssalar och obduktionslokaler vid karolinska sjukhuset med anledning av den planerade utökningen av patologiutbildningen under vårterminen 1964 inte krävas. Däremot erfordras utökade demonstrationslokaler och utrymmen för lärare och elever. För att dessa för den utökade utbildningen i patologi oundgängligen nödvändiga lokaler skall kunna stå till förfogande redan vårterminen 1964 kan resultatet av generalplanarbetet inte i denna del avvaktas, utan erforderliga byggnadsarbeten måste igångsättas snarast. Lokalbehovet har visat sig snabbast och med minsta intrång i den löpande verksamheten inom institutionen kunna tillgodoses genom en tillbyggnad i ett plan i anslutning till institutionsbyggnadens nuvarande lokaler för obduktionsundervisning. Kungl. Maj:t har därför genom beslut den 28 juni 1962 uppdragit åt direktionen för karolinska sjukhuset att på grundval av ett av direktionen framlagt byggnadsprogram utföra projektering av en dylik tillbyggnad för den patologiska institutionen vid sjukhuset. I en vid Kungl. Maj:ts beslut fogad promemoria har vissa anvisningar för projekteringsarbetet lämnats.

Direktionen har nu lagt fram huvudritningar över tillbyggnaden jämte kostnadsberäkningar. Tillbyggnaden, som beräknas kunna tagas i bruk senast den 1 mars 1964 därest byggnadsarbetena i enlighet med uppgjord tidsplan påbörjas våren 1963, föreslås omfatta två större kursrum, fyra assistentrum, tre amanuensrum, laboratorielokaler, bibliotek, jourrum, dagrum för kandidater samt personalrum med pentry förutom förrådslokaler, apparatrum för VVS och liknande utrymmen. Samråd har skett med byggnadsstyrelsen i fråga om ritningsarbetet.

Den planerade tillbyggnaden låter sig, enligt vad direktionen framhållit, väl inpassa som en integrerande del i en framtida ytterligare utbyggnad av den patologiska institutionen. Man torde med hänsyn härtill kunna räkna med att uppförandet av ifrågavarande tillbyggnad icke skall utgöra något hinder för en framtida ändamålsenlig lösning av den patologiska institutions lokalproblem.

Under hänvisning till det anförda finner jag mig böra tillstyrka, att en tillbyggnad till institutionen sker i enlighet med direktionens förslag. Genom flygelns tillkomst torde även ett begränsat antal rum kunna frigöras inom den nuvarande institutionsbyggnaden, varigenom rutinpatologins mest trängande behov kan tillgodoses.

Kostnaderna för byggnadsprojektet har av direktionen beräknats till 1 150 000 kr. Denna kostnadsberäkning har icke givit mig anledning till erinran. Medel för kostnadernas bestridande torde i sin helhet böra ställas till förfogande för budgetåret 1962/63. Jag förordar således, att för ändamålet erforderliga medel anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 150 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Lars Erik Andersson

CIVILDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 26 oktober 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

T. f. chefen för civildepartementet, statsrådet Hermansson, anmäler här efter under civildepartementets handläggning hörande ärenden angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 samt anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Tofte huvudtiteln

F. Diverse

[1] 4. Viss utbildningsverksamhet. Till viss utbildningsverksamhet har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 150 000 kr.

I statsverkspropositionen år 1962 anförde chefen för civildepartementet angående utbildningsverksamheten bl. a. följande.

Aktiviteten på det personalpolitiska området är f. n. främst inriktad på utbildningsverksamheten inom statsförvaltningen. Under 1960 anordnades försöksvis en kanslistkurs för de centrala ämbetsverkens behov. Under förra året tillkallades inom civildepartementet en särskild beredning, personalutbildningsberedningen, åt vilken anförtrots ett omfattande utredningsprogram i fråga om personalutbildningen. Beredningen har även anmodats att under arbetets gång ha uppmärksamheten fäst på behovet av andra åtgärder, som kan underlätta och förbättra den statliga personalrekryteringen. Under 1961 har vidare inom departementet tillkallats en utbildningsnämnd med uppdrag att planlägga och handha utbildning i första hand av kanslisterna för de centrala ämbetsverkens behov. Under 1961 har två kanslistkurser genom-

förts. En fjärde kurs kommer att igångsättas inom kort. I höstas anordnades försöksvis en introduktionskurs för personal med skriv- och kontorsgöromål. Denna kursverksamhet kommer att fortsättas. Beslut har vidare fattats om igångsättande inom kort av förvaltningsutbildning av amanuenser. Inom personalutbildningsberedningen pågår härjämte överväganden om högre förvaltningsutbildning och om utbildning av vårdpersonal inom fångvården, nykterhetsvården och ungdomsvården.

Personalutbildningsberedningen (PUB) har till civildepartementet överlämnat en PM angående medelsbehovet för utbildningsverksamhet budgetåret 1962/63. Beredningen har därvid anfört i huvudsak följande.

Under 1962 har hittills efter särskilda beslut genomförts en amanuenskurs, tre kanslistkurser och åtta introduktionskurser för relativt nyanställd personal med skriv- och kontorsgöromål. Ytterligare pågår för närvarande två kanslistkurser samt en försökskurs för utbildning av vårdpersonal vid anstalter inom fångvården, nykterhetsvården och ungdomsvården och under året kommer att anordnas ytterligare en amanuenskurs och två biträdeskurser.

Den sålunda vidgade omfattningen av utbildningen utgör försöksverksamhet i syfte att vinna ökad erfarenhet rörande olika kursformers lämplighet. I stort sett synes försöken ha motsvarat sitt syfte. Detta utesluter icke att även fortsättningsvis förändringar av pedagogisk och organisatorisk natur prövas. Kurserna bör därför ännu bibehålla karaktären av försök. Ett fullföljande i större skala av nu påbörjade kurs typer bör ske. Sålunda bör under våren 1963 åtminstone ytterligare en amanuenskurs och en kanslistkurs igångsättas. Försöken med biträdeskurserna bör vidgas att avse ett större antal residensstäder och en ytterligare vårdarkurs bör anordnas.

Personalutbildningsberedningen har i sitt arbete funnit även andra kurs typer än de här uppräknade starkt motiverade. Grundläggande villkor för effektivitet i statsförvaltningen är att befattningshavare, som har att leda och fördela arbetet för större grupper anställda, genomföra sina uppgifter så att det samlade resultatet blir det bästa möjliga. En förutsättning härför är att de ekonomiska, organisatoriska, förvaltningsmässiga och personaladministrativa spörsmål som därvid kan uppkomma, bemästras samt att effektivitets- och rättssäkerhetskrav i förening med berättigade hänsyn till de anställda iakttages. En utbildningskurs avseende dylik ledarutbildning är under övervägande hos PUB och bör försöksvis komma till stånd under våren 1963.

Det från rekryteringssynpunkt starkt framträdande behovet av sådan biträdesutbildning, som ovan föreslagits skola anordnas i residensstäderna, synes böra genomföras i nära samarbete med på platsen befintlig, särskild befattningshavare, som har att hjälpa till vid planläggning, lokalanskaffning och kontakter med lokala lärarkrafter. Utbildningsnämnden — vilken som hittills förutsättes komma att administrera och bekosta verksamheten — skulle därmed kunna begränsa sina kostnader för resor m. m. för personal från Stockholm. Särskild utbildning för sådan lokal befattningshavare, vilkens insatser inom länsstyrelser m. fl. ämbetsverk avses framdeles komma till nytta även i andra undervisningssammanhang, bör därför anordnas senast under våren 1963.

Frågan om samordning av utbildningen på de vårdområden, vilka särskilt berörts i direktiven, synes icke kunna slutgiltigt behandlas genom anordnandet av försökskurser för endast vakt- och vårdarpersonalen. Lika ange-

läget är att assistentpersonalen förmår att genomföra sina vårduppgifter på bästa sätt. En utbildningskurs i detta syfte borde därför enligt PUB:s mening om möjligt genomföras våren 1963.

Departementschefen

Vid anmälan i årets statsverksproposition av förevarande anslag redovisade chefen för civildepartementet att överväganden pågick om högre förvaltningsutbildning och om utbildning av vårdpersonal inom fångvården, nykterhetsvården och ungdomsvården. Vidare framhölls att det efter den försöksverksamhet, som hittills ägt rum, stode klart att ett starkt behov av ökad kursverksamhet förelåg. De erfarenheter som sedermera vunnits genom personalutbildningsberedningens arbete har ytterligare understrukit betydelsen av att möjligheter tillskapas för en utvidgad försöksverksamhet. Vad personalutbildningsberedningen anför i sin promemoria har övertygat mig om värdet av att beredningen får fortsätta sitt arbete enligt de riktlinjer som beredningen skisserat. En förutsättning härför är att ytterligare medel ställes till förfogande för utbildningsverksamheten. Det ökade medelsbehovet beror på att det för beredningens utredningsarbete visat sig nödvändigt att utvidga försöksverksamheten i en omfattning, som icke kunnat överblickas i samband med anslagsäskandena i statsverkspropositionen.

För att täcka de sålunda ökade kostnaderna skulle enligt nu gjorda beräkningar under innevarande budgetår erfordras en anslagsförstärkning med omkring 100 000 kr.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss utbildningsverksamhet* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

[2] 9. **Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m.** I enlighet med vad jag anförte vid anmälan denna dag av proposition angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:
Magnus Huss

Bihang

Förteckning
över av Kungl. Maj:ts hos riksdagen äskade anslag å tilläggsstat
I till riksstaten för budgetåret 1962/63

Driftbudgeten

A. Egentliga statsutgifter

IV. Försvarsdepartementet

E 28	Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegrads- placering m. m., <i>förslagsanslag</i>	2 000 000
E 29	Utredningar rörande förflyttning av vissa förband från Jär- vafältet m. m., <i>reservationsanslag</i>	2 000 000
		4 000 000

VI. Kommunikationsdepartementet

I 4	Bidrag till viss busstrafik m. m., att avräknas mot auto- mobilskattemedlen	700 000
-----	--	---------

VII. Finansdepartementet

E 9	Kampanj för allmänt lönsparande, <i>reservationsanslag</i> ..	300 000
-----	---	---------

VIII. Ecklesiastikdepartementet

D 70	Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor, <i>reserva- tionsanslag</i>	3 160 000
------	--	-----------

IX. Jordbruksdepartementet

C 8	Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering, <i>reserva- tionsanslag</i>	200 000
D 8	Kostnader i samband med permanent skördeskadeskydd, <i>reservationsanslag</i>	320 000
G 6	Bidrag till Sveriges utsädesförening	148 000
J 12	Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m., <i>reservations- anslag</i>	683 000
		1 851 000

XII. Civildepartementet

F 4	Viss utbildningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	100 000
F 9	Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegrads- placering m. m., <i>förslagsanslag</i>	15 000 000
		15 100 000

Säger för driftbudgeten 24 611 000

Kapitalbudgeten**Kapitalinvestering***III. Statens allmänna fastighetsfond*

Socialdepartementet:	
4	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna 525 000
Ecklesiastikdepartementet:	
17	Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm 4 536 000
22	Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund 8 688 000
25	Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. ... 982 000
Jordbruksdepartementet:	
27 a	Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan 1 325 000
28	Byggnadsarbeten vid skogshögskolan 880 000
Inrikesdepartementet:	
35	Utbyggande av karolinska sjukhuset 1 150 000
	<u>18 086 000</u>
	Säger för kapitalbudgeten 18 086 000